

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 16.04.1997
COM(97) 157 τελικό

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΣΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ,
ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Μια Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία στο Ηλεκτρονικό Εμπόριο

Περιεχόμενα

Περίληψη

Εισαγωγή	1
1. Η επανάσταση του ηλεκτρονικού εμπορίου	2
Ηλεκτρονικό εμπόριο: η επανάσταση του Internet	2
Οι αγορές επόμενης γενεάς	3
Οι ευκαιρίες για την Ευρώπη	4
Ηλεκτρονικό εμπόριο: διεθνείς συγκρίσεις	5
Παράταξη των ισχυρών σημείων της Ευρώπης	6
Η ανάγκη για παγκόσμια συναίνεση	8
2. Εξασφάλιση πρόσβασης στην παγκόσμια αγορά: υποδομή, τεχνολογία και υπηρεσίες	9
Μεγιστοποίηση των αποτελεσμάτων της ελευθέρωσης των τηλεπικοινωνιών	9
Μεγιστοποίηση των ωφελειών από την ελευθέρωση των αγορών τεχνολογίας των πληροφοριών	10
Εξάλειψη των σημείων συμφόρησης της χωρητικότητας	10
Εξασφάλιση διαλειτουργικότητας σε ανταγωνιστικό περιβάλλον	11
Διάθεση εύχρηστων υπηρεσιών ηλεκτρονικού εμπορίου: ευρωπαϊκή E&A	12
Διεθνής βιομηχανική συνεργασία σε υποδομή, τεχνολογίες και υπηρεσίες	13
3. Δημιουργία ευνοϊκού ρυθμιστικού πλαισίου	14
Οικοδόμηση εμπιστοσύνης και αξιοπιστίας	14
Εξασφάλιση πλήρους πρόσβασης στην ενιαία αγορά	15
Οι αρχές ενός ρυθμιστικού πλαισίου του ηλεκτρονικού εμπορίου	16
Τα ουσιώδη χαρακτηριστικά μιας ρυθμιστικής προσέγγισης	17
Ρυθμιστική προσέγγιση που αναπτύσσει κατάλληλες οριζόντιες πολιτικές	19
Εργασίες με σκοπό ένα συνεπές παγκόσμιο ρυθμιστικό πλαίσιο	22
4. Προώθηση ευνοϊκού επιχειρηματικού περιβάλλοντος	22
Καταναλωτές: απόκτηση επίγνωσης και εμπιστοσύνης	23
Επιχειρήσεις: απόκτηση επίγνωσης και ενθάρρυνση βέλτιστης πρακτικής	24
Δημόσιες υπηρεσίες: προώθηση ενός δημόσιου τομέα που αναλαμβάνει περισσότερες πρωτοβουλίες	25
Το ηλεκτρονικό εμπόριο στην υπηρεσία του πολίτη	26
Συμπεράσματα	27

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Για την παρούσα ανακοίνωση και συναφείς πρωτοβουλίες, καθώς και προσεχή νομοθεσία, υπάρχει ηλεκτρονική πρόσβαση στο <http://www.ispo.cec.be/Ecommerce>.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σκοπός της παρούσας Ευρωπαϊκής Πρωτοβουλίας είναι να ενθαρρύνει τη σθεναρή ανάπτυξη του ηλεκτρονικού εμπορίου στην Ευρώπη. Ταχέως κινούμενος τομέας, το ηλεκτρονικό εμπόριο θα έχει σημαντικό αντίκτυπο στην ανταγωνιστικότητα της Ευρώπης στις παγκόσμιες αγορές. Βασισμένη στις μέχρι τώρα εργασίες της Επιτροπής, η πρωτοβουλία αυτή παρέχει ένα συνεπές πλαίσιο πολιτικής για μελλοντική κοινοτική δράση και αποσκοπεί στη διαμόρφωση μιας κοινής ευρωπαϊκής θέσης για την επίτευξη παγκόσμιας συναίνεσης μέσω διεθνών διαπραγματεύσεων.

Ι. Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ: ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ

«Γεννημένο παγκόσμιο», το ηλεκτρονικό εμπόριο συμπεριλαμβάνει ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων, μερικές ήδη καθιερωμένες, ενώ οι περισσότερες είναι πολύ νέες. Κινούμενο από την επανάσταση του Internet, το ηλεκτρονικό εμπόριο εξαπλώνεται εντυπωσιακά και υφίσταται ριζικές αλλαγές. Συμπεριλαμβάνει το έμμεσο ηλεκτρονικό εμπόριο (ηλεκτρονική παραγγελία υλικών αγαθών), καθώς και το άμεσο ηλεκτρονικό εμπόριο (παράδοση άυλων αγαθών σε απευθείας σύνδεση). Ταχέως κινούμενο περιβάλλον, το ηλεκτρονικό εμπόριο γεννά μια ευρεία σειρά καινοτόμων επιχειρήσεων, αγορών και εμπορικών κοινοτήτων - δημιουργώντας νέες λειτουργίες και νέες ροές εισοδήματος.

Το ηλεκτρονικό εμπόριο παρουσιάζει τεράστιες πιθανές ευκαιρίες για τους καταναλωτές και τις επιχειρήσεις στην Ευρώπη, ιδιαίτερα για τις ΜΜΕ. Η ταχεία εφαρμογή του συνιστά επείγουσα πρόκληση για το εμπόριο, τη βιομηχανία και τις κυβερνήσεις στην Ευρώπη. Το ηλεκτρονικό εμπόριο καθιστά δυνατές τις εμπορικές συναλλαγές με χαμηλό κόστος πέραν των περιφερειών και των εθνικών συνόρων. Προκειμένου να αποκομισθούν όλα τα οφέλη του, είναι αναγκαία η ανάπτυξη αποτελεσματικών τρόπων διανομής και διευρωπαϊκών δικτύων για τη φυσική παράδοση εμπορευμάτων που παραγγέλλονται ηλεκτρονικά, συμπεριλαμβανομένων των αποτελεσματικών, σύγχρονων ταχυδρομικών υπηρεσιών.

Τονώνοντας τον ανταγωνισμό στην ενιαία αγορά, το ηλεκτρονικό εμπόριο ήδη επιφέρει βαθιές διαρθρωτικές αλλαγές. Θα χρειασθούν νέες ικανότητες για να δημιουργηθούν και να διατηρηθούν νέες θέσεις απασχόλησης στην Ευρώπη. Οι κυριότεροι ανταγωνιστές της Ευρώπης έχουν ήδη εκμεταλλευθεί αποφασιστικά τις ευκαιρίες που προσφέρει το ηλεκτρονικό εμπόριο - με τις ΗΠΑ να αποκτούν ουσιαστικό προβάδισμα. Ωστόσο, το εμπόριο στο Internet κερδίζει έδαφος σε ορισμένα κράτη μέλη. Προς την κατεύθυνση αυτή, η Ευρώπη είναι σε θέση να παρατάξει ορισμένα ειδικά ισχυρά σημεία στα πεδία των τεχνολογιών, της δημιουργίας περιεχομένου και της γλωσσικής και πολιτιστικής ποικιλομορφίας. Ομοίως, η χρήση ενιαίου νομίσματος στη μεγαλύτερη ενιαία αγορά του κόσμου θα αποτελέσει ισχυρό κίνητρο για την αφομοίωση του ηλεκτρονικού εμπορίου στην Ευρώπη, ενώ, αντιστόφως, το ηλεκτρονικό εμπόριο δύναται να συμβάλει στην αποδοχή του ευρώ.

Υπάρχει, άρα, επείγουσα ανάγκη να αρχίσει νωρίς πολιτική συζήτηση, με σκοπό να δοθεί έναυσμα στο ηλεκτρονικό εμπόριο και να αποφευχθεί ο κατακερματισμός αυτής της πολλά υποσχόμενης αγοράς.

II. ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΑΓΟΡΑ: ΥΠΟΔΟΜΕΣ, ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Τα υψηλά τιμολόγια των τηλεπικοινωνιών, υπήρξαν επί μακρό χρονικό διάστημα σοβαρό πρόσκομμα για το ηλεκτρονικό εμπόριο στην Ευρώπη. Ωστόσο, η εφαρμογή της δέσμης μέτρων για την ελευθέρωση των τηλεπικοινωνιών ήδη καταλήγει σε χαμηλότερες τιμές και σε περισσότερο ευέλικτα συστήματα τιμολόγησης. Η αφομοίωση του ηλεκτρονικού εμπορίου είναι σημαντικά υψηλότερη στις πλέον ανταγωνιστικές αγορές. Η Συμφωνία του ΠΟΕ για τις βασικές τηλεπικοινωνίες θα συμβάλει άμεσα στην εμφάνιση μιας παγκόσμιας αγοράς στο ηλεκτρονικό εμπόριο. Ομοίως, οι πρόσφατες διεθνείς συμφωνίες για την εξάλειψη των δασμολογικών (ITA) και μη δασμολογικών εμποδίων (MRA) αναμένεται να μειώσουν ταχέως το κόστος βασικών προϊόντων της τεχνολογίας των πληροφοριών, να ενθαρρύνουν την αφομοίωση του ηλεκτρονικού εμπορίου και να ενισχύσουν την ευρωπαϊκή ανταγωνιστικότητα. Η εξάλειψη των σημείων συμφόρησης της χωρητικότητας και η παροχή υποδομής μεγάλου εύρους ζώνης είναι μια ακόμη πρόκληση για την Ευρώπη - μια πρόκληση που αντιμετωπίζουν ενεργά τόσο ο ιδιωτικός τομέας, όσο και η Κοινότητα.

Άλλο ισχυρό κίνητρο είναι η εξασφάλιση διαλειτουργικότητας σε ανταγωνιστικό περιβάλλον. Η Επιτροπή προωθεί ενεργά την παγκόσμια διαλειτουργικότητα, σε βασικούς τομείς όπως οι ασφαλείς τεχνολογίες και συστήματα πληρωμών, και δίδει ιδιαίτερη σημασία σε ορισμένα προγράμματα E&A για το ηλεκτρονικό εμπόριο, προκειμένου να εξασφαλισθεί ευρεία δυνατότητα διάθεσης και ευκολία χρήσης των βασικών τεχνολογιών και συστημάτων.

III. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΕΥΝΟΪΚΟΥ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ

Το πλαίσιο της ενιαίας αγοράς έχει αποδείξει την αξία του για παραδοσιακές μορφές επιχειρήσεων. Πρέπει τώρα να τεθεί σε λειτουργία για το ηλεκτρονικό εμπόριο. Η οικοδόμηση εμπιστοσύνης και αξιοπιστίας μεταξύ επιχειρήσεων και καταναλωτών συνεπάγεται την ανάπτυξη ασφαλών τεχνολογιών (όπως ψηφιακών υπογραφών, ψηφιακών πιστοποιητικών και ασφαλών μηχανισμών ηλεκτρονικής πληρωμής) και ενός προβλέψιμου νομικού και θεσμικού πλαισίου για την υποστήριξη αυτών των τεχνολογιών. Προκειμένου να κατορθώσουν οι οικονομικοί παράγοντες του ηλεκτρονικού εμπορίου να αποκομίσουν όλα τα οφέλη της ενιαίας αγοράς, είναι θέμα ουσιαστικής σημασίας να αποφευχθούν οι ρυθμιστικές ασυνέπειες και να εξασφαλισθεί συνεπές νομικό και ρυθμιστικό πλαίσιο για το ηλεκτρονικό εμπόριο σε επίπεδο ΕΕ, το οποίο πρέπει να βασίζεται στην εφαρμογή βασικών αρχών της εσωτερικής αγοράς.

Πρέπει να υπάρχουν ρυθμίσεις, όπου ενδείκνυται, σε κάθε βήμα της επιχειρηματικής δραστηριότητας, από την ίδρυση της επιχείρησης, έως την προώθηση και παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικού εμπορίου, μέσω σύναψης συμβάσεων, έως την καταβολή ηλεκτρονικών πληρωμών. Παράλληλα, χρειάζεται να αντιμετωπισθούν ορισμένα βασικά «οριζόντια» ζητήματα, που άπτονται ολόκληρης της δραστηριότητας ηλεκτρονικού εμπορίου. Μεταξύ αυτών συγκαταλέγονται η ασφάλεια των δεδομένων, η προστασία των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και των υπηρεσιών πρόσβασης υπό όρους, η προστασία της ιδιωτικής ζωής, καθώς και ένα σαφές και ουδέτερο φορολογικό περιβάλλον.

Λαμβάνοντας υπόψη τον ουσιαστικά διακρατικό χαρακτήρα του ηλεκτρονικού εμπορίου, χρειάζεται να επιτευχθεί παγκόσμια συναίνεση. Η Επιτροπή θα επιδιώξει ενεργά τον διεθνή διάλογο, με τη συμμετοχή κυβερνήσεων και βιομηχανίας, στα ενδεδειγμένα πολυμερή βήματα, όπως και διμερώς με τους κυριότερους εμπορικούς εταίρους της. Συμπεριλαμβάνεται επίσης η διεθνής συνεργασία για την

καταπολέμηση του οργανωμένου διεθνούς εγκλήματος στα νέα δίκτυα επικοινωνιών (π.χ. P8).

IV. ΠΡΩΘΗΣΗ ΕΥΝΟΪΚΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Η προώθηση ευνοϊκού επιχειρηματικού περιβάλλοντος θα συνεπάγεται ενίσχυση της απόκτησης επίγνωσης και εμπιστοσύνης στο ηλεκτρονικό εμπόριο από πλευράς καταναλωτών, καθώς και ενθάρρυνση των βέλτιστων πρακτικών μεταξύ των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων (ιδιαίτερα μέσω προγραμμάτων για τις ΜΜΕ, δράσεων υποστήριξης και πιλοτικών συστημάτων Ε&Α και της Ομάδας των 7). Παράλληλα, οι δημόσιες διοικήσεις θα έχουν να διαδραματίσουν βασικό ρόλο, μέσω της προμηθευτικής ισχύος τους και της πρώιμης εφαρμογής βασικών τεχνολογιών ηλεκτρονικού εμπορίου. Στο μέλλον, πρέπει να ενθαρρυνθεί ενεργά η ανάπτυξη ισχυρών συνεργειών μεταξύ «ηλεκτρονικού εμπορίου» και «ηλεκτρονικής διοίκησης», προς όφελος όλων των συμμετεχόντων.

Εν περιλήψει, η παρούσα Πρωτοβουλία προτείνει μια εκτενή σειρά δράσεων στο ειδικό πεδίο του ηλεκτρονικού εμπορίου - πεδίο καίριο για την ανταγωνιστικότητα της Ευρώπης στις παγκόσμιες αγορές. Οι εν λόγω ειδικές δράσεις πρέπει να τοποθετηθούν στο ευρύτερο πλαίσιο των πρωτοβουλιών της κοινωνίας των πληροφοριών - και ειδικότερα, θα ενσωματωθούν στο Κυλιόμενο Πρόγραμμα Δράσης για την Κοινωνία των Πληροφοριών.

Πολιτικός στόχος της Επιτροπής είναι να εφαρμόσει αυτό το συνεπές πλαίσιο τεχνολογικών, ρυθμιστικών και υποστηρικτικών δράσεων, επειγόντως, έως το έτος 2000.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Σκοπός της παρούσας Πρωτοβουλίας είναι να ενθαρρύνει τη σθεναρή ανάπτυξη του ηλεκτρονικού εμπορίου στην Ευρώπη. Στην ανακοίνωση «Κάνοντας τις υπηρεσίες να δουλέψουν»¹, δόθηκε έμφαση στη θεμελιώδη σημασία του ηλεκτρονικού εμπορίου, όπως και στη δέσμευση της Επιτροπής να καταστήσει την Ευρώπη την καρδιά του ηλεκτρονικού εμπορίου.

2. Η παρούσα ανακοίνωση βασίζεται στις έως τώρα εργασίες της Επιτροπής σχετικά με την κοινωνία των πληροφοριών², και ιδιαίτερα στο Κυλιόμενο Πρόγραμμα Δράσης³. Παρέχει ένα συνεπές πλαίσιο πολιτικής για μελλοντικές δράσεις της Επιτροπής στο πεδίο του ηλεκτρονικού εμπορίου και επιδιώκει να αυξήσει την επίγνωση και να τονώσει τον διάλογο μεταξύ όλων των μερών σε όλα τα επίπεδα.

3. Η εξάπλωση του ηλεκτρονικού εμπορίου θα έχει ως κινητήριο δύναμη την αγορά. Η Ευρώπη ευρίσκεται σε καλή θέση προκειμένου να εκμεταλλευθεί τις παγκόσμιες επιχειρηματικές ευκαιρίες που προσφέρονται τώρα. Η ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς, η ανάπτυξη της τεχνογνωσίας και των ικανοτήτων της Ευρώπης και η εισαγωγή του ευρώ δημιουργούν τα ισχυρά σημεία της ευρωπαϊκής οικονομίας και των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων ώστε να ευρίσκονται στο προσκήνιο της εμφανιζόμενης παγκόσμιας ηλεκτρονικής αγοράς. Η πρόκληση είναι να προαχθεί ευρέως διαδεδομένη αφομοίωση του ηλεκτρονικού εμπορίου ως αναπόσπαστου μέρους του ευρωπαϊκού τρόπου εμπορικών δοσοληψιών.

4. Η παρούσα πρωτοβουλία βασίζεται στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων και στην ποικιλομορφία του κοινωνικού και πολιτιστικού ιστού της Ευρώπης, ώστε να παρουσιάσει μια χαρακτηριστική και συνεπή ευρωπαϊκή προσέγγιση της ανάπτυξης του ηλεκτρονικού εμπορίου στην παγκόσμια αγορά. Τα βασικά στοιχεία της Πρωτοβουλίας είναι τα εξής:

- Προώθηση της αναγκαίας τεχνολογίας και υποδομής, προκειμένου να εξασφαλισθεί η ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής βιομηχανίας ηλεκτρονικού εμπορίου και δημιουργία δομών που θα παρέχουν αποτελεσματικά συστήματα πρόσβασης για υφιστάμενους και ενδεχόμενους χρήστες. Ο σκοπός αυτός θα επιδιωχθεί με την εξασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής μιας πλήρως ανταγωνιστικής αγοράς τηλεπικοινωνιών και κατευθύνοντας και επανεστιάζοντας τις προσπάθειες E&A, ούτως ώστε το υψηλό επίπεδο επιστημονικών και τεχνολογικών ικανοτήτων της Ευρώπης να οδηγεί με μεγαλύτερη επιτυχία σε εμπορεύσιμα προϊόντα και υπηρεσίες. Η επίτευξη του σκοπού αυτού θα εξασφαλισθεί επίσης με την προώθηση ευρείας συναίνεσης επί των προτύπων και επί της διαλειτουργικότητας των συστημάτων της ηλεκτρονικής αγοράς.

¹ SEC(96) 6 τελικό της 27ης Νοεμβρίου 1996.

² Ειδικότερα, στις ανακοινώσεις «Τυποποίηση και η παγκόσμια κοινωνία των πληροφοριών» (COM(96) 359 τελικό της 24ης Ιουλίου 1996)· «Η μάθηση στην κοινωνία των πληροφοριών - Σχέδιο δράσης για μια ευρωπαϊκή πρωτοβουλία στον τομέα της εκπαίδευσης» (COM(96) 471 της 2ας Οκτωβρίου 1996)· «Παράνομο και βλαβερό περιεχόμενο στο Internet» (COM(96) 487 της 16ης Οκτωβρίου 1996)· «Συνοχή και κοινωνία των πληροφοριών» (COM(97) 7 της 22ας Ιανουαρίου 1997· και στις Πράσινες Βίβλους «Ζωή και εργασία στην κοινωνία των πληροφοριών» (COM(96) 389 της 24ης Ιουλίου 1996)· «Η προστασία των ανηλίκων και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας στο πλαίσιο των οπτικοακουστικών υπηρεσιών και των υπηρεσιών πληροφόρησης» (COM(96) 483 της 16ης Οκτωβρίου 1996).

³ «Η Ευρώπη πρωτοπόρος της Παγκόσμιας Κοινωνίας των Πληροφοριών: Κυλιόμενο Πρόγραμμα Δράσης» (COM(96) 607 της 27ης Νοεμβρίου 1996).

- Αξιοποίηση της ενιαίας αγοράς, με την εξασφάλιση συνεπούς ρυθμιστικού πλαισίου για το ηλεκτρονικό εμπόριο στην Ευρώπη και στις ευρύτερες παγκόσμιες αγορές. Το πλαίσιο αυτό χρειάζεται να αυξήσει την αξιοπιστία και την εμπιστοσύνη των επιχειρήσεων, για επενδύσεις και των καταναλωτών, ώστε να κάνουν χρήση του ηλεκτρονικού εμπορίου, με την κατάργηση των παραμενόντων νομικών και ρυθμιστικών εμποδίων και την αποφυγή της δημιουργίας νέων προσκομμάτων.
- Προώθηση ευνοϊκού επιχειρηματικού περιβάλλοντος για το ηλεκτρονικό εμπόριο, προάγοντας τις ενδεδειγμένες ικανότητες και κάνοντας τους καταναλωτές και τη βιομηχανία να αποκτήσουν επίγνωση των ευκαιριών που προσφέρει το ηλεκτρονικό εμπόριο. Ο σκοπός αυτός θα υλοποιηθεί με έργα κατάρτισης, πληροφόρησης και επίδειξης· με την εκμετάλλευση των συνεργειών μεταξύ κυβέρνησης και βιομηχανίας· και με την υποκίνηση ειδικών ευρωπαϊκών ισχυρών σημείων, από άποψη τεχνολογιών, αγορών, γλωσσικής και πολιτιστικής πολυμορφίας.
- Επιδίωξη παγκόσμιας συναίνεσης με βάση μια κοινή ευρωπαϊκή θέση, προκειμένου να εξασφαλισθεί αποτελεσματική συμμετοχή στην παρούσα διεθνή συνεργασία και διαπραγματεύσεις. Η Ευρώπη πρέπει να επισημάνει τα δικά της ισχυρά συμφέροντα και να προβάλλει ανάλογα επιχειρήματα στα διεθνή βήματα που είναι τα πλέον κατάλληλα για τον σκοπό αυτόν.

Η παρούσα Πρωτοβουλία παρέχει ένα συνεπές πλαίσιο γι'αυτές τις αμοιβαία αλληλοενισχυόμενες τεχνολογικές, ρυθμιστικές και υποστηρικτικές δράσεις, με σκοπό να διευκολυνθεί η ανάπτυξη της αγοράς ηλεκτρονικού εμπορίου, διασφαλίζοντας, ταυτοχρόνως, κατάλληλα τους στόχους δημοσίου συμφέροντος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

5. Το ηλεκτρονικό εμπόριο πρόκειται περί ηλεκτρονικού τρόπου εμπορικών δοσοληψιών. Βασίζεται στην ηλεκτρονική επεξεργασία και μεταβίβαση δεδομένων, στα οποία συμπεριλαμβάνεται κείμενο, ήχος και εικόνα. Καλύπτει πολλές και ποικίλες δραστηριότητες, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται οι ηλεκτρονικές εμπορικές συναλλαγές σε αγαθά και υπηρεσίες, η παράδοση ψηφιακού περιεχομένου σε απευθείας σύνδεση, οι ηλεκτρονικές μεταφορές ποσών, οι ηλεκτρονικές συναλλαγές μετοχών, οι ηλεκτρονικές φορτωτικές, οι εμπορικές δημοπρασίες, οι συλλογικές εργασίες σχεδίασης και τεχνικών μελετών, η ενημέρωση από πηγές σε απευθείας σύνδεση, οι δημόσιες συμβάσεις, οι πωλήσεις απευθείας στον καταναλωτή και η μεταγοραστική εξυπηρέτηση. Συμπεριλαμβάνει τόσο προϊόντα (π.χ. καταναλωτικά αγαθά, ειδικευμένο ιατρικό εξοπλισμό), όσο και υπηρεσίες (π.χ. υπηρεσίες πληροφοριών, χρηματοοικονομικές και νομικές υπηρεσίες)· παραδοσιακές δραστηριότητες (π.χ. ιατρική περίθαλψη, εκπαίδευση) και νέες δραστηριότητες (π.χ. ιδεατά εμπορικά κέντρα).

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ: Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ INTERNET

6. Το ηλεκτρονικό εμπόριο δεν είναι νέο φαινόμενο. Εδώ και πολλά χρόνια, οι εταιρείες ανταλλάσσουν επιχειρηματικά δεδομένα μέσω μιας ποικιλίας δικτύων επικοινωνιών. Τώρα, όμως, υπάρχει επιταχυνόμενη εξάπλωση και ριζικές αλλαγές, που κινούνται από την εκθετική ανάπτυξη του Internet. Έως πρόσφατα, δεν ήταν παρά μια δραστηριότητα από επιχείρηση σε επιχείρηση σε κλειστά ιδιόκτητα δίκτυα, αλλά τώρα το ηλεκτρονικό εμπόριο εξαπλώνεται ταχέως σε έναν πολυσύνθετο ιστό εμπορικών δραστηριοτήτων, που διεκπεραιώνονται σε παγκόσμια κλίμακα μεταξύ ενός συνεχώς αυξανόμενου αριθμού συμμετεχόντων, εταιρειών και ατόμων, γνωστών και αγνώστων, σε παγκόσμια ανοικτά δίκτυα, όπως το Internet.

Πίνακας 1: Για το παραδοσιακό ηλεκτρονικό εμπόριο, το δίκτυο είναι ένα μέσο κίνησης δεδομένων: για το ηλεκτρονικό εμπόριο στο Internet, το δίκτυο είναι η αγορά.

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΣΤΟ INTERNET
μόνον από επιχείρηση σε επιχείρηση	από επιχείρηση σε καταναλωτές από επιχείρηση σε επιχείρηση από επιχείρηση σε δημόσια διοίκηση από χρήστη σε χρήστη
κλειστοί «κύκλοι», συχνά ειδικά ενός κλάδου	ανοικτή αγορά, παγκόσμια κλίμακα
συμμετοχή περιορισμένου αριθμού εταιρειών	απεριόριστος αριθμός εταιρών
κλειστά ιδιόκτητα δίκτυα	ανοικτά, απροστάτευτα δίκτυα
γνωστοί και έμπιστοι εταίροι	γνωστοί και άγνωστοι εταίροι
ασφάλεια, μέρος του σχεδιασμού του δικτύου	χρειάζεται ασφάλεια και επαλήθευση ταυτότητας
Η ΑΓΟΡΑ ΕΙΝΑΙ ΚΥΚΛΟΣ	ΤΟ ΔΙΚΤΥΟ ΕΙΝΑΙ Η ΑΓΟΡΑ

7. Το ηλεκτρονικό εμπόριο καλύπτει κυρίως δύο τύπους δραστηριοτήτων: έμμεσο ηλεκτρονικό εμπόριο - ηλεκτρονική παραγγελία υλικών αγαθών, τα οποία πρέπει ακόμη να παραδοθούν απτά με παραδοσιακούς τρόπους, όπως το ταχυδρομείο ή οι ιδιωτικές υπηρεσίες ταχυδρομείου· και άμεσο ηλεκτρονικό εμπόριο - παραγγελία, πληρωμή και παράδοση σε απευθείας σύνδεση άυλων αγαθών και υπηρεσιών, όπως λογισμικού υπολογιστή, ψυχαγωγικού περιεχομένου ή υπηρεσιών πληροφοριών σε παγκόσμια κλίμακα. Τόσο το άμεσο, όσο και το έμμεσο ηλεκτρονικό εμπόριο προσφέρουν ειδικές ευκαιρίες. Συχνά, και τα δύο τα αναλαμβάνουν οι ίδιες εταιρείες - οι οποίες, παραδείγματος χάρη, πωλούν λογισμικό σε απευθείας σύνδεση, καθώς και «από το ράφι». Το έμμεσο ηλεκτρονικό εμπόριο, όμως, εξαρτάται από ορισμένους εξωτερικούς παράγοντες, όπως την αποτελεσματικότητα του συστήματος μεταφορών. Το άμεσο ηλεκτρονικό εμπόριο - με το οποίο καθίστανται δυνατές οι απρόσκοπτες ηλεκτρονικές συναλλαγές από άκρη σε άκρη, πέρα από γεωγραφικά σύνορα - εκμεταλλεύεται όλες τις δυνατότητες των παγκόσμιων ηλεκτρονικών αγορών⁴.

ΟΙ ΑΓΟΡΕΣ ΕΠΟΜΕΝΗΣ ΓΕΝΕΑΣ

8. Το ηλεκτρονικό εμπόριο, βεβαίως, δεν περιορίζεται στο Internet. Συμπεριλαμβάνει μεγάλο αριθμό εφαρμογών στο στενοζωνικό περιβάλλον (τηλεεικονογραφία), στο περιβάλλον εκπομπών (τηλεαγορές) και στο περιβάλλον εκτός σύνδεσης (πωλήσεις καταλόγων σε CD-ROM), καθώς και ιδιόκτητα δίκτυα εταιρειών (τραπεζικός τομέας). Ωστόσο, το Internet, με τα αυτοδύναμα και ανεξάρτητα από το δίκτυο πρωτόκολλά του, συνενώνει ταχέως διάφορες μορφές ηλεκτρονικού εμπορίου. Τα δίκτυα των εταιρειών γίνονται Intranet. Ταυτόχρονα, το Internet γεννά πολλές καινοτόμους υβριδικές μορφές ηλεκτρονικού εμπορίου - συνδυάζοντας, για παράδειγμα, τις ενημερωτικές διαφημίσεις της ψηφιακής τηλεόρασης με συστήματα απάντησης μέσω Internet (για άμεση παραγγελία), καταλόγους CD-ROM με συνδέσεις του Internet (για προσαρμογή του περιεχομένου

⁴ Η εμπειρία του Minitel στη Γαλλία δείχνει ότι οι εταιρείες «άυλων» αγαθών και υπηρεσιών αρχικά εμφανίζονται ως οι πλέον ωφελούμενες από την ανάπτυξη του εμπορίου σε απευθείας σύνδεση.

ή των τιμών) και εμπορικές διευθύνσεις του Web με τοπικές προεκτάσεις CD-ROM (για επιδείξεις πολυμέσων με εντατική χρησιμοποίηση μνήμης).

9. Το ηλεκτρονικό εμπόριο είναι νεοεμφανιζόμενη αγορά. Σε αυτό το ταχέως κινούμενο και ιδιαίτερα ρευστό περιβάλλον, διαβλέπουμε την ανάπτυξη μιας ευρείας σειράς καινοτόμων ιδεατών επιχειρήσεων, αγορών και εμπορικών κοινοτήτων. Για τις εταιρείες, είναι τώρα συνηθισμένο να προσφεύγουν σε εξωτερικούς πόρους, μέσω του Internet, για λειτουργίες όπως η εκτέλεση παραγγελιών και η αποστολή σε διανομείς που ειδικεύονται στις εν λόγω υπηρεσίες. Οι διανομείς, πάλι, «γίνονται ιδεατοί», προσφεύγοντας, για τη φυσική αποθήκευση και διακίνηση εμπορευμάτων, σε ειδικούς επί του εφοδιασμού, όπως οι εμπορικές εταιρείες ταχυδρομείου⁵. Οι αγοραστές, οι πωλητές και οι μεσάζοντες διαμορφώνουν αγορές στο Internet για ειδικές κλάδους σε τόσο ποικίλα πεδία όπως οι αγοραπωλησίες ακινήτων, τα ανταλλακτικά αυτοκινήτων και ο δομικός εξοπλισμός. Ομοίως, παγκόσμιες κατασκευαστικές βιομηχανίες, όπως αυτοκινήτων, υπολογιστών και αεροναυπηγικής, ολοκληρώνουν ενεργά τις αλυσίδες προμηθειών τους μέσω του Internet.

10. Δημιουργούνται τώρα νέες λειτουργίες. Καινοτόμοι ιδεατοί μεσάζοντες παρέχουν υπηρεσίες προστιθέμενης αξίας - όπως μεσιτεία, έρευνα και προσφυγή - σε άλλες επιχειρήσεις και καταναλωτές. Συντάκτες καταλόγων προσφέρουν στους αγοραστές «ενιαία πολυκαταστήματα», για να επιλέξουν προϊόντα στην καλύτερη τιμή από πολλούς εμπόρους μικρών αγορών. Ταξινομημένες διαφημιστικές υπερδιευθύνσεις παρουσιάζουν ενιαία σημεία πρόσβασης σε πλήθος άλλων διευθύνσεων που περιέχουν διαφημίσεις. Οι «πύλες» με χορηγία της κυβέρνησης, όπως η διεύθυνση *Web Trade UK* του Υπουργείου Εμπορίου και Βιομηχανίας του Ηνωμένου Βασιλείου⁶, προσφέρουν ενιαία διαδρομή προς μεγάλο αριθμό επιλεγμένων εταιρειών που συναλλάσσονται μέσω του Internet. Φορείς εκμετάλλευσης δικτύου, τράπεζες και εταιρείες υπολογιστών δημιουργούν νέα εισοδήματα από τις «εργασίες φιλοξενίας» - προσφέροντας έτοιμες «με το κλειδί στο χέρι» ιδεατές βιτρίνες και ιδεατά εμπορικά κέντρα.

11. Η εποχή του Web ως δωρεάν οικονομία τελειώνει. Εμφανίζονται νέες μορφές εμπορίου από άτομο σε άτομο, καθώς οι ίδιοι οι χρήστες μπορούν να χρεώσουν μικρά ποσά για περιεχόμενο που δημοσιεύουν στο Web. Ομοίως, οι εμπορικοί εκδότες μπορούν τώρα να πωλήσουν πληροφορίες στο Web «με το γραμμάριο, παρά με το κιλό», σελίδα προς σελίδα, άρθρο προς άρθρο, φωτογραφία προς φωτογραφία. Οι πολύ μικρές πληρωμές για τέτοιες υπηρεσίες δημιουργούν νέες ροές εισοδήματος, μεγιστοποιούν τη χρήση των αρχείων και ενθαρρύνουν ευρέως διαδεδομένη ανάπτυξη του περιεχομένου.

ΟΙ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

12. Το ηλεκτρονικό εμπόριο προσφέρει τεράστιες ευκαιρίες για την Ευρώπη. Υπολογίζεται ότι τα εισοδήματα από το ηλεκτρονικό εμπόριο στο Internet μπορεί να αυξηθούν σε 200 δισεκατ. ECU παγκοσμίως έως το έτος 2000⁷. Αυτή η επαναστατική ανάπτυξη θα οδηγήσει σε βαθιές διαρθρωτικές αλλαγές. Τομείς όπως το λιανικό εμπόριο και η διανομή, με 20 εκατομ. εργαζομένους, και ο τουρισμός, με 6 εκατομ. εργαζομένους, θα χρειασθεί να προσαρμοσθούν, προκειμένου να εκμεταλλευθούν

⁵ Τα βιβλιοπωλεία και τα καταστήματα δίσκων στο Internet που έχουν τη μεγαλύτερη επιτυχία στην Ευρώπη και στις ΗΠΑ είναι γνήσια «ιδεατές εταιρείες»: οι παραγγελίες και οι αποστολές γίνονται κατευθείαν από τις αποθήκες των εκδοτών και οι βάσεις δεδομένων των προμηθευτών είναι πλήρως ολοκληρωμένες με τις βάσεις των μεταφορικών εταιρειών.

⁶ Βλέπε <http://www.tradeuk.co.uk>.

⁷ Πηγή: ActivMedia, Romtec, στο European Information Technology Observatory 97.

τις ευκαιρίες αυτές, να επεκτείνουν τις υπάρχουσες επιχειρήσεις και να ξεκινήσουν νέες. Μερικές υφιστάμενες υπηρεσίες θα αντικατασταθούν από νέες. Θα πραγματοποιηθούν αξιοσημείωτα κέρδη αποδοτικότητας.

13. Ως αποτέλεσμα, το ηλεκτρονικό εμπόριο θα έχει σημαντικό αντίκτυπο στη δομή και στις λειτουργίες της αγοράς εργασίας. Χρειάζεται περαιτέρω ανάλυση για να εκτιμηθούν πλήρως οι αλλαγές αυτές. Ήδη στο παρόν στάδιο, είναι εμφανές ότι νέες δυνατότητες απασχόλησης θα υπάρχουν, κυρίως, σε υπηρεσίες υψηλής αξίας με βάση την πληροφορική. Θα χρειασθεί κατάρτιση και εκπαίδευση γι' αυτές τις νέες ικανότητες. Ενόψει του έντονου, παγκόσμιου ανταγωνισμού σε ένα ψηφιακό περιβάλλον χωρίς σύνορα, πρέπει να εξασφαλίσουμε τη δημιουργία και τη διατήρηση αυτών των νέων θέσεων απασχόλησης στην ευρωπαϊκή ενιαία αγορά.

14. Στην Ευρώπη, το ηλεκτρονικό εμπόριο ήδη προσφέρει αξιοσημείωτα κίνητρα τόσο για εδραιωμένους, όσο και για νέους παίκτες. Οι ΜΜΕ αξιοποιούν τις πρωτοφανείς ευκαιρίες πρόσβασης στις παγκόσμιες αγορές που προσφέρει το World Wide Web. Ομοίως, μεγάλοι οικονομικοί τομείς, όπως ο κλάδος πωλήσεων εξ αποστάσεως στην Ευρώπη, ενσωματώνουν ενεργά το Internet στις στρατηγικές τους πωλήσεων και εκτέλεσης παραγγελιών. Το ηλεκτρονικό εμπόριο προσφέρει βελτιωμένη διαχείριση των συναλλαγών και αυξάνει την αποδοτικότητα των επιχειρήσεων. Συνεπάγεται αυξημένη δυνατότητα ανταπόκρισης και μεγαλύτερη ευθύνη - καθώς και μειώσεις του κόστους. Μειώνει τα εμπόδια εισόδου, διευρύνει τις υπάρχουσες αγορές και δημιουργεί ολόκληρα νέα επιχειρηματικά πεδία για άυλα προϊόντα που βασίζονται στις γνώσεις - ενδεχομένως, ένα από τα ισχυρότερα σημεία της Ευρώπης.

15. Οι καταναλωτές επίσης αναμένεται να κερδίσουν σημαντικά. Το ηλεκτρονικό εμπόριο προκαλεί επανάσταση στη σχέση μεταξύ καταναλωτή και προμηθευτή. Ο καταναλωτής επωφελείται από διευρυμένη επιλογή, διότι είναι σε θέση να συγκρίνει και να επιλέξει αυτοστιγμεί από ένα ευρύ φάσμα προσφορών. Είναι όλο και περισσότερο διαθέσιμα ειδικευμένα προϊόντα. Καθίστανται δυνατές χαμηλότερες τιμές, καθώς μειώνονται τα γενικά έξοδα και το συμπαραγομαρτούν κόστος και βελτιώνεται η αποδοτικότητα. Μια προσωπική σχέση, ενός προς ένα, υποκαθιστά τις παραδοσιακές τεχνικές μαζικών πωλήσεων και μαζικής διανομής, φέρνοντας υπηρεσίες με μεγαλύτερη ανταπόκριση.

16. Από την ίδια του τη φύση, το ηλεκτρονικό εμπόριο είναι διεθνικό και ενθαρρύνει τη διασυνοριακή παραγγελία και παράδοση αγαθών και υπηρεσιών. Τονώνει άμεσα τον ανταγωνισμό στην ενιαία αγορά. Η ενιαία αγορά, με τη σειρά της, προσφέρει στο ηλεκτρονικό εμπόριο την προοπτική μιας κρίσιμης μάζας επιχειρήσεων και πελατών πέραν των εθνικών συνόρων. Επιπλέον, το ηλεκτρονικό εμπόριο δίδει στις περιοχές της περιφέρειας νέες ευκαιρίες για πρόσβαση στις κύριες αγορές. Το ηλεκτρονικό εμπόριο αντιπροσωπεύει, ως εκ τούτου, έναν εν δυνάμει ζωτικό παράγοντα συνοχής και ολοκλήρωσης στην Ευρώπη.

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ: ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΓΚΡΙΣΕΙΣ

17. Οι ευκαιρίες τις οποίες προσφέρει το ηλεκτρονικό εμπόριο έχουν πολύ συχνά αξιοποιηθεί πάρα πολύ δραστήρια από τους κυριότερους ανταγωνιστές της Ευρώπης. Στις ΗΠΑ, το Internet στηρίζει μια ακμάζουσα οικονομία με πυρήνα το Internet, δημιουργώντας νέες επιχειρήσεις, νέες ροές εισοδήματος και, ακόμη σημαντικότερο, νέες θέσεις απασχόλησης. Παραδοσιακοί οικονομικοί τομείς, όπως ο ταξιδιωτικός κλάδος ή οι επιχειρήσεις καταλόγων, μετακινούν ουσιαστικά μέρη των εμπορικών δραστηριοτήτων τους σε απευθείας σύνδεση.

Πίνακας 2: Νέες επιχειρήσεις στο Internet: πρωτοβουλίες και καινοτομίες.

- Το εμπόριο του Internet στις ΗΠΑ βασίζεται σε ένα ειδικό διαρθρωτικό ισχυρό σημείο: καινοτόμους μικρο-επιχειρήσεις. Οι ΗΠΑ ήδη υπερηφανεύονται για περισσότερες από 250.000 «κυβερνο-εταιρείες», που χρησιμοποιούν το Internet με εμπορικό σκοπό με μια ποικιλία τρόπων.
- Στις ΗΠΑ, οι ταξιδιωτικές υπηρεσίες και η διανομή ανθέων είναι ιδιαίτερα επιτυχείς. Οι ταξιδιωτικές υπηρεσίες επί του παρόντος ανέρχονται σε περισσότερο από το ήμισυ του ηλεκτρονικού εμπορίου. Ο παρών ηγέτης της αγοράς, που ξεκίνησε τον Οκτώβριο του 1996, ήδη προβάλλει 250.000 χρήστες. Υπάρχουν σχεδόν 1.000 διανομείς ανθέων Internet στο Web, και ο ηγέτης της αγοράς παρουσιάζει πωλήσεις ύψους 30 εκατομ. δολλαρίων το 1996.
- Στην Ευρώπη, ο κλάδος άμεσων πωλήσεων, ο οποίος αντιπροσώπευε εισοδήματα ύψους 37 δισεκατ. ECU το 1995, ασπάζεται ενεργά το Internet. Παραδείγματος χάρη, μία από τις μεγαλύτερες εταιρείες πωλήσεων δι'αλληλογραφίας στην Ευρώπη, παρουσίασε πωλήσεις ηλεκτρονικού εμπορίου ύψους 400 εκατομ. DM το 1996. Ομοίως, η μεγαλύτερη αλυσίδα σουπερ μάρκετ στις Κάτω Χώρες προσφέρει μια καινοτόμο υπηρεσία «τηλεαγοραστή Internet».
- Παρομοίως, εμφανίζονται στην Ευρώπη νέες επιχειρήσεις σε στρατηγικούς τομείς όπως εργαλεία και τεχνολογίες ηλεκτρονικού εμπορίου. Μεταξύ των επιτυχιών συγκαταλέγονται, παραδείγματος χάρη, ο παγκόσμιος ηγέτης σε τεχνολογία έξυπνων καρτών, ένας πρωτοπόρος ασφαλών ηλεκτρονικών πληρωμών και ένας ηγέτης της αγοράς στις ασφαλείς «ιδεατές βιτρίνες» στο Internet.

18. Αυτό είναι καίριο πεδίο για μελλοντική ανάπτυξη και ανταγωνιστικότητα. Κινούμενο από μεγάλες εταιρείες, το εμπόριο του Internet στις ΗΠΑ αντλεί επίσης δυνάμεις από ένα πυκνό δίκτυο μικρο-εταιρειών. Ταιριάζοντας ιδανικά στο περιβάλλον του Internet και διαθέτοντας κατ'ουσία την ίδια πρόσβαση στις παγκόσμιες αγορές όπως οι πολυεθνικές εταιρείες, μερικές από αυτές τις πρωτοεμφανιζόμενες προβάλλουν εντυπωσιακούς ρυθμούς ανάπτυξης και αποδοτικότητα⁸. Κατά το παρόν στάδιο, οι ΗΠΑ έχουν αποκτήσει ουσιαστικό προβάδισμα έναντι της Ευρώπης. Παρόμοιο προβάδισμα ανοίγει στον στρατηγικό τομέα των εργαλείων ηλεκτρονικού εμπορίου - προϊόντα και τεχνολογίες που υποστηρίζουν τη μελλοντική ανάπτυξη του ηλεκτρονικού εμπορίου. Ομοίως, η Ιαπωνία και η περιοχή Ασίας/Ειρηνικού κερδίζουν επίσης ταχέως έδαφος. Παρακινούμενες από τη βιομηχανία και την κυβέρνηση, οι χώρες αυτές επωφελούνται από τεράστια ανάπτυξη της δυνατότητας σύνδεσης με το Internet και του ηλεκτρονικού εμπορίου. Με βάση τους σημερινούς ρυθμούς ανάπτυξης και επενδύσεων, είναι σε θέση να συναγωνισθούν την Ευρώπη από άποψη εσόδων ηλεκτρονικού εμπορίου έως το έτος 2009⁹.

ΠΑΡΑΤΑΞΗ ΤΩΝ ΙΣΧΥΡΩΝ ΣΗΜΕΙΩΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

19. Πρόσφατα αριθμητικά στοιχεία δείχνουν ότι, σε μερικά κράτη μέλη, η χρήση του Internet για εμπορικές συναλλαγές έχει κατορθώσει να ανέλθει στο επίπεδο των ΗΠΑ, και μερικές φορές το έχει ξεπεράσει. Η Φινλανδία και οι Κάτω Χώρες συγκαταλέγονται τώρα μεταξύ των πλέον δυναμικών αγορών σε απευθείας σύνδεση

⁸ Πρόσφατη έρευνα της αγοράς 1.100 επιχειρήσεων που βασίζονται στο Web έδειξε ότι περισσότερες από 30% ήταν κερδοφόρες μετά ένα έτος και ότι 30% επιπλέον ανέμεναν να είναι κερδοφόρες εντός δύο ετών. Είναι σύνηθες να αναφέρονται περιθώρια κέρδους 20% και άνω (αριθμητικά στοιχεία από ActivMedia, που παρατίθενται στο *Business Week*, 23/9/1996).

⁹ Πηγή: Gartner Group

στον κόσμο¹⁰. Σε αυτό το έντονα ανταγωνιστικό περιβάλλον, η Ευρώπη είναι σε θέση και πρέπει να παρατάξει τις ειδικές της δυνάμεις.

Η Ευρώπη διαθέτει ισχυρή βάση σε τεχνολογία και υποδομή. Έχει πανίσχυρους φορείς εκμετάλλευσης τηλεπικοινωνιών (εξουσιοδοτημένους, καθώς και νέους παίκτες), ιδιαίτερα αξιόπιστη βασική υποδομή και πρώιμη ανάπτυξη προηγμένων ψηφιακών δικτύων. Άλλο καίριο πλεονέκτημα είναι η ανάληψη δέσμευσης για τυποποίηση, της οποίας χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η επιτυχία των προτύπων που προώθησε η βιομηχανία, όπως το GSM και το DVB. Πλεονέκτημα αποτελεί επίσης η εμπορική πρόοδος της Ευρώπης σε βασικές τεχνολογίες ηλεκτρονικού εμπορίου, όπως οι έξυπνες κάρτες και οι έξυπνοι λογισμικοί διαμεσολαβητές. Η ανάπτυξη περιεχομένου είναι ένα ακόμη από τα ισχυρότερα σημεία της Ευρώπης. Το περιεχόμενο - λογισμικό υπολογιστών, επιχειρηματικές πληροφορίες, οπτικοακουστική ψυχαγωγία - είναι το πρωτεύον στοιχείο του άυλου ηλεκτρονικού εμπορίου. Οι ευρωπαϊκές εταιρείες, ιδιαίτερα οι κλάδοι εκδόσεων και πολυμέσων, στρέφουν τους σημαντικούς τους πόρους και τεχνογνωσία στις παγκόσμιες αγορές ηλεκτρονικής πληροφόρησης. Κατά τον ίδιο τρόπο, ιδιαίτερα καινοτόμοι ΜΜΕ τοποθετούνται επιτυχώς σε ειδικευμένες αγορές, όπως η παραγωγή πολυμέσων και η πρόσδοση τοπικού χαρακτήρα σε πολύγλωσσο περιεχόμενο. Η Ευρώπη διαθέτει επίσης ανταγωνιστικό κλάδο λιανικού εμπορίου, με προσαρμοσμένο φάσμα προϊόντων και εις βάθος γνώση των ποικίλων προτιμήσεων των καταναλωτών σε ολόκληρη την ήπειρο, ένα ισχυρό σημείο που μπορεί επίσης να αξιοποιηθεί.

Περαιτέρω, η δυνατότητα να πραγματοποιούνται εμπορικές συναλλαγές ηλεκτρονικά σε ενιαίο νόμισμα - το ευρώ - σε ολόκληρη τη μεγαλύτερη ενιαία αγορά του κόσμου θα προσφέρει στις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις αξιοσημείωτα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα. Η διαφάνεια των τιμών διασυννοριακά, η οποία θα προκύψει από το ευρώ, θα τονώσει τη χρήση του ηλεκτρονικού εμπορίου· αντιστρόφως, το ηλεκτρονικό εμπόριο θα διευκολύνει τη μετάβαση προς το ευρώ.

20. Η Ευρώπη πρέπει να αντλήσει την τεράστια ισχύ της επιχειρηματικής διεργασίας και τη δύναμη της αγοράς. Η ικανότητα της Κοινότητας και των κρατών μελών της να κατευθύνουν τις εξελίξεις είναι ιδιαίτερα σημαντική: για να επιτύχουν οι εταιρείες μας στη σημερινή ανταγωνιστική παγκόσμια αγορά ηλεκτρονικού εμπορίου, χρειάζονται ένα βέλτιστο περιβάλλον για να λειτουργήσουν.

Αυτό σημαίνει ανταγωνιστικές τηλεπικοινωνίες, διάθεση προτύπων και διαλειτουργικών λύσεων, καθώς και εστιασμένη Ε&Α. Ουσιώδες στοιχείο για την επιτυχία της Ευρώπης είναι ένα ορθό και ευέλικτο ρυθμιστικό πλαίσιο, το οποίο γεννά εμπιστοσύνη τόσο για τις επιχειρήσεις, όσο και για τους καταναλωτές και εξασφαλίζει πλήρη και απεριόριστη πρόσβαση στην ενιαία αγορά. Το εν λόγω ρυθμιστικό πλαίσιο θα αποτελέσει, αυτό καθαυτό, σοβαρό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα. Πρέπει επίσης να ληφθούν μέτρα, προκειμένου να βελτιωθεί το επιχειρηματικό περιβάλλον: ανταλλαγή βέλτιστης πρακτικής, διευκόλυνση της πρόσβασης σε επιχειρηματικά κεφάλαια και τόνωση της κατάρτισης. Εν τέλει, πρέπει να βρεθούν καθολικές λύσεις. Η Κοινότητα πρέπει να είναι πρωτοπόρος στην αναζήτηση και προσφορά λύσεων σε διεθνές επίπεδο. Οι αλλαγές που

¹⁰ Οι Κάτω Χώρες είναι τώρα μία από τις πλέον ανεπτυγμένες αγορές ηλεκτρονικού εμπορίου στον κόσμο, με υψηλή διείσδυση ΠΥ (38% των νοικοκυριών), μεγάλη χρήση του Internet (22% των χρηστών ΠΥ έχουν πρόσβαση στο Internet, έναντι 16% στις ΗΠΑ και 12% στη Γερμανία) και μεγάλη χρήση του ηλεκτρονικού εμπορίου (33% των χρηστών του Internet το χρησιμοποιούν για να αγοράσουν σε απευθείας σύνδεση, έναντι 22% στις ΗΠΑ). Πηγή: International Data Corporation/Link.

περιγράφονται και οι δράσεις που πρέπει να αναληφθούν αναπτύσσονται στο επόμενο κεφάλαιο. Είναι φιλόδοξες. Και θα χρειασθεί προσπάθεια και πολιτική βούληση για να εφαρμοσθούν. Αλλά εάν στεφθούν από επιτυχία, η Ευρώπη θα βρεθεί σε καλή θέση ώστε να καταστεί η καρδιά του ηλεκτρονικού εμπορίου.

Η ΑΝΑΓΚΗ ΓΙΑ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΣΥΝΑΙΝΕΣΗ

21. Το ηλεκτρονικό εμπόριο είναι εκ φύσεως παγκόσμια δραστηριότητα. Η βελτιωμένη πρόσβαση σε παγκόσμιες αγορές συνοδεύεται από την πρόκληση από άλλα μέρη του κόσμου. Επί του παρόντος, επιδιώκεται σε πολλά βήματα πολυμερούς διάλογος, με τη συμμετοχή κυβερνήσεων και βιομηχανίας. Ο ιδιωτικός τομέας έχει διαδραματίσει ρόλο πρωτοπόρου, παραδείγματος χάρη, στη διαδικασία που κατέληξε σε παγκόσμιες συμφωνίες-ορόσημα, όπως η Συμφωνία για την Τεχνολογία Πληροφοριών (ITA) και οι Συμφωνίες Αμοιβαίας Αναγνώρισης για την εκτίμηση της συμμόρφωσης (MRA). Με την επιτυχή ολοκλήρωση των διαπραγματεύσεων του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ) σχετικά με τις υπηρεσίες (1993) και τις τηλεπικοινωνίες (1997), η Κοινότητα έχει αναλάβει τη δέσμευση η ίδια, μαζί με τα κράτη μέλη, να ανοίξει τις περισσότερες δραστηριότητες ηλεκτρονικού εμπορίου. Επομένως, κάθε ευρωπαϊκή δράση στο ηλεκτρονικό εμπόριο, πρέπει να είναι συμβατή με τις εν λόγω δεσμεύσεις στον ΠΟΕ.

Ταυτοχρόνως, η Κοινότητα θα συνεχίσει να καταπολεμά τους φραγμούς του εμπορίου, προκειμένου να εξασφαλίσει πρόσβαση σε υποδομή και υπηρεσίες σε άλλες χώρες. Αυτό θα επιτευχθεί με την υποχρέωση εφαρμογής των πολυμερών δεσμεύσεων που ανέλαβαν οι εταίροι της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον ΠΟΕ. Θα χρειασθεί επίσης να συνεχισθούν σε διμερές επίπεδο, ιδιαίτερα με τις ΗΠΑ, οι συζητήσεις επί πολλών εμπορικών ζητημάτων που άπτονται ειδικά του ηλεκτρονικού εμπορίου. Με αυτή την προοπτική, θα συνεχίσουν να διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο η Νέα Διατλαντική Agenda, ο Διάλογος για την Κοινωνία των Πληροφοριών και ο Διατλαντικός Επιχειρηματικός Διάλογος.

22. Ένα θέμα που προκαλεί αυξανόμενη ανησυχία είναι η πρόκληση που θέτει η εμφάνιση του κυβερνο-εγκλήματος, όπως το ηλεκτρονικό ξέπλυμα χρημάτων, τα παράνομα τυχερά παιχνίδια, οι κακόβουλες εισβολές ή η παραβίαση των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας. Η διεθνής συνεργασία έχει ήδη προχωρήσει πολύ σε ορισμένα βασικά πεδία, όπως είναι η καταπολέμηση του οργανωμένου διεθνούς εγκλήματος σε νέα δίκτυα επικοινωνιών. Ενώπιον των νέων μορφών εγκλήματος στον τομέα της υψηλής τεχνολογίας και των υπολογιστών στα παγκόσμια δίκτυα¹¹ (οι αναφερόμενες περιπτώσεις εγκληματικής εισβολής διπλασιάζονται κάθε χρόνο), οι κυβερνήσεις έχουν απαντήσει με δραστικά μέτρα.

Στην Ευρώπη (Eurropol), καθώς και στο ευρύτερο διεθνές περιβάλλον (P8), έχουν συγκροτηθεί ειδικευμένες μονάδες κρούσεως και έχει ενισχυθεί η διασυνοριακή επιχειρησιακή συνεργασία σε βασικούς τομείς, όπως η σε πραγματικό χρόνο «παγίδευση και ανίχνευση» εγκληματιών σε απευθείας σύνδεση και η «έρευνα και κατάσχεση» ψηφιακών τεκμηρίων. Καταβάλλονται, ομοίως, προσπάθειες ώστε να εναρμονισθεί η αναγνώριση ως εγκλημάτων των παραπτωμάτων που σχετίζονται με υπολογιστές και να αποφευχθεί η δημιουργία ψηφιακών παραδείσων. Μια ομάδα υψηλού επιπέδου, που συνεστήθη κατόπιν του Συμβουλίου του Δουβλίνου, ολοκληρώνει ένα Σχέδιο Δράσης για την καταπολέμηση του κυβερνοεγκλήματος. Οι

¹¹ Η US Federal Trade Commission και η Gendarmerie Royale du Canada διατηρούν και οι δύο διευθύνσεις Web για την ενημέρωση των χρηστών σχετικά με διάφορους τύπους παράνομων συστημάτων και καταχρήσεων στο Internet. Βλέπε: <http://www.ftc.gov> και <http://www.rcmp-grc.gc.ca/html/scams-f.htm>.

προσπάθειες αυτές είναι αποφασιστικής σημασίας, προκειμένου να ενισχυθεί η αξιοπιστία και η εμπιστοσύνη στο διεθνές ηλεκτρονικό εμπόριο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΑΓΟΡΑ: ΥΠΟΔΟΜΗ, ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Η ευρέως διαδεδομένη υιοθέτηση του ηλεκτρονικού εμπορίου προϋποθέτει αποδοτικές, οικονομικά προσιτές και ευρέως διαθέσιμες υποδομές, τεχνολογίες και υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών. Η Ευρώπη πρέπει να συναγωνισθεί το κόστος, τη χωρητικότητα, την πρόσβαση, την ποικιλία, την ασφάλεια και την ευχρηστία των εν λόγω εγκαταστάσεων σε ολόκληρο τον κόσμο.

ΜΕΓΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗΣ ΤΩΝ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ

23. Μια πλήρως ανταγωνιστική ευρωπαϊκή αγορά τηλεπικοινωνιών, που εφαρμόζεται μέσω αποτελεσματικής ελευθέρωσης των τηλεπικοινωνιών, θα μειώσει τα τιμολόγια των τηλεπικοινωνιών και θα δράσει ως σοβαρό κίνητρο για την ανάπτυξη του ηλεκτρονικού εμπορίου στην Ευρώπη. Τίθεται τώρα σε εφαρμογή από τα κράτη μέλη εκτενής νομοθεσία, προκειμένου να εξασφαλισθεί πλήρης ανταγωνισμός σε όλους τους επιχειρηματικούς τομείς από την 1η Ιανουαρίου 1998. Με την ενθάρρυνση μεγαλύτερου ανταγωνισμού μεταξύ εδραιωμένων φορέων εκμετάλλευσης και νέων παικτών ομοίως, η ελευθέρωση των τηλεπικοινωνιών ήδη οδηγεί σε χαμηλότερες τιμές τηλεπικοινωνιών και στην εισαγωγή περισσότερο ευέλικτων συστημάτων τιμολόγησης για επιχειρήσεις και ιδιώτες χρήστες σε απευθείας σύνδεση. Ως αποτέλεσμα, η χρήση του Internet είναι ήδη σημαντικά μεγαλύτερη στις πλέον ανταγωνιστικές αγορές, το ίδιο δε συμβαίνει με την αφομοίωση του ηλεκτρονικού εμπορίου.

24. Στο ευρύτερο διεθνές πλαίσιο, η προσφάτως συναφθείσα Συμφωνία του ΠΟΕ για τις βασικές τηλεπικοινωνίες αποτελεί σημαντικό ορόσημο. Η εν λόγω Συμφωνία συμβάλλει σημαντικά στην εμφάνιση μιας παγκόσμιας αγοράς, αφού περιέχει δεσμεύσεις από 69 χώρες σχετικά με την πρόσβαση στην αγορά και την εθνική μεταχείριση. Καλύπτει όλες τις τηλεπικοινωνιακές υπηρεσίες, ανεξαρτήτως των τεχνολογικών μέσων που χρησιμοποιούνται για την προσφορά των υπηρεσιών αυτών. Οι περισσότερες χώρες έχουν επίσης υποστηρίξει τις εν λόγω δεσμεύσεις με ρυθμιστικά μέτρα. Η Επιτροπή θα εργασθεί μαζί με τα κράτη μέλη της ΕΕ, καθώς και με τους εμπορικούς εταίρους της, προς την κατεύθυνση της πλήρους και έγκαιρης εφαρμογής της υπόψη Συμφωνίας, η οποία θα τεθεί σε ισχύ έως την 1η Ιανουαρίου 1998.

25. Περιφερειακές διαφορές ως προς το κόστος, την ποιότητα και τη δυνατότητα πρόσβασης σε υποδομές και υπηρεσίες ηλεκτρονικού εμπορίου πρέπει να μειωθούν, προκειμένου να καταστεί δυνατή η πλήρης πρόσβαση απομακρυσμένων περιοχών σε παγκόσμιες αγορές και να υπερκερασθεί η περιφερειακή απομόνωση. Το ηλεκτρονικό εμπόριο προσφέρει σημαντική ώθηση για την αναζωογόνηση των περιφερειών και την ανανέωση και διατήρηση τοπικών υπηρεσιών. Απαιτείται να είναι ευρέως διαθέσιμη σε ελκυστική τιμή η υποδομή ηλεκτρονικού εμπορίου, ώστε να εκμεταλλευθούν πλήρως τις ευκαιρίες οι ΜΜΕ. Ωστόσο, ενδέχεται να παραμείνουν σημαντικές περιφερειακές διαφορές στην Ευρώπη. Οι δυνάμεις της αγοράς δεν είναι σε θέση από μόνες τους να κλείσουν αυτά τα χάσματα. Η κατάσταση αυτή θα πρέπει να τυγχάνει στενής παρακολούθησης στο εξελισσόμενο πλαίσιο της κοινωνίας των πληροφοριών. Η Επιτροπή έχει ασχοληθεί με το θέμα αυτό στην ανακοίνωσή της με

τίτλο «Συνοχή και Κοινωνία των Πληροφοριών»¹² και θα συνεχίσει να επιζητεί την εξασφάλιση της διαβούλευσης με τον επιχειρηματικό τομέα, για να βρεθούν αποτελεσματικές λύσεις.

ΜΕΓΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΩΦΕΛΕΙΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΤΩΝ ΑΓΟΡΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

26. Πρόσφατες διεθνείς συμφωνίες για την εξάλειψη δασμολογικών και μη δασμολογικών εμποδίων για προϊόντα του τομέα των τεχνολογιών πληροφοριών και επικοινωνιών αναμένεται να μειώσουν ταχέως το κόστος, ιδιαίτερα των βασικών εργαλείων (υπολογιστών, λογισμικού, δικτύωσης, CD-ROM) και να τονώσουν άμεσα την αφομοίωση του ηλεκτρονικού εμπορίου.

Η Υπουργική Δήλωση για το Εμπόριο Προϊόντων Τεχνολογίας των Πληροφοριών, που εγκρίθηκε τον Δεκέμβριο του 1996, προβλέπει την εξάπλωση του διεθνούς εμπορίου τεχνολογίας των πληροφοριών. Ως αποτέλεσμα, η πρόσφατα εγκριθείσα Συμφωνία για την Τεχνολογία Πληροφοριών (ITA), η οποία καλύπτει περισσότερο από 90% του παγκοσμίου εμπορίου προϊόντων ΤΠ, προβλέπει τη βαθμιαία κατάργηση των δασμών στα εν λόγω βασικά προϊόντα για το ηλεκτρονικό εμπόριο έως το έτος 2000.

Ομοίως, οι Συμφωνίες Αμοιβαίας Αναγνώρισης για την εκτίμηση της συμμόρφωσης (MRA) θα συμβάλουν σημαντικά στην εξάλειψη των μη δασμολογικών εμποδίων για προϊόντα ΤΠ. Επεκτείνοντας την αρχή της ενιαίας αγοράς σχετικά με την αμοιβαία αναγνώριση στο παγκόσμιο περιβάλλον, η MRA εγγυάται την αναγνώριση των διαδικασιών πιστοποίησης που διεξάγονται στη χώρα εξαγωγής - γεγονός το οποίο, με τη σειρά του, αναμένεται να μειώσει σημαντικά το κόστος. Ευπρόσδεκτες από τις ευρωπαϊκές βιομηχανίες ΤΠ και ΤΠΕ, και οι δύο συμφωνίες θα ενισχύσουν ολόκληρο τον τομέα του ηλεκτρονικού εμπορίου, με άμεσο όφελος για τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις και καταναλωτές. Η Επιτροπή θα εργασθεί προς την κατεύθυνση της πλήρους εφαρμογής των συμφωνιών αυτών και θα εξασφαλίσει την τήρηση των αντιστοίχων δεσμεύσεων, ιδιαίτερα όσον αφορά τα χρονοδιαγράμματα κατάργησης των δασμών.

ΕΞΑΛΕΙΨΗ ΤΩΝ ΣΗΜΕΙΩΝ ΣΥΜΦΟΡΗΣΗΣ ΤΗΣ ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

27. Η Ευρώπη πρέπει να λάβει μέτρα ώστε να εξασφαλίσει την εγκατάσταση υποδομής μεγάλου εύρους ζώνης, προκειμένου οι καταναλωτές και οι επιχειρήσεις να επωφεληθούν πλήρως από τις συνεχείς τεχνολογικές εξελίξεις, οι οποίες, αναπόφευκτα, οδηγούν σε ολοένα αυξανόμενες ανάγκες για περισσότερη χωρητικότητα μετάδοσης. Ο ιδιωτικός τομέας ήδη προσπαθεί να εξαλείψει τα σημεία συμφόρησης της χωρητικότητας σε ορισμένα κράτη μέλη¹³. Οι φορείς εκμετάλλευσης τηλεπικοινωνιών προβαίνουν σε μεγάλες επενδύσεις σε υποδομή και υπηρεσίες του Internet.

Η Επιτροπή θα ακολουθήσει μια συντονισμένη ευρωπαϊκή προσέγγιση για να αντιμετωπίσει τα σημεία συμφόρησης της χωρητικότητας, μέσω των προγραμμάτων Ε&Α της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα των τεχνολογιών πληροφοριών και επικοινωνιών, συμπεριλαμβανομένων δράσεων του πέμπτου προγράμματος-πλαισίου, καθώς και των Διευρωπαϊκών Δικτύων. Αυτό θα συνεπάγεται τη δημιουργία ενός επιχειρησιακού δικτύου υψηλής ταχύτητας για ερευνητές, το οποίο θα

¹² COM(97)7 της 22ας Ιανουαρίου 1997.

¹³ Ένα παράδειγμα αποτελεί η Φινλανδία, όπου μαζικές επενδύσεις σε υποδομή του Internet από φορείς εκμετάλλευσης τηλεπικοινωνιών (ιδιαίτερα, ένα πυκνό δίκτυο δικτύων ATM) έχουν ουσιαστικά εξαλείψει τα σημεία συμφόρησης.

συμπληρώνεται από εγκαταστάσεις για τη δοκιμή τεχνολογιών και εφαρμογών. Η Επιτροπή θα διευκολύνει επίσης την ενεργό συμμετοχή της ευρωπαϊκής βιομηχανίας και των δημοσίων φορέων σε συνολική λήψη αποφάσεων σχετικά με την εξέλιξη του Internet. Παράλληλα, προκειμένου να προαχθεί η ταχεία χρήση των νέων υπηρεσιών ευρείας ζώνης, θα αναπτυχθούν πρωτοβουλίες εκπαίδευσης και κατάρτισης για τις ΜΜΕ, τα σχολεία και τις τοπικές αρχές.

28. Η μελλοντική ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής βιομηχανίας εξαρτάται από τη σταθερή ανάπτυξη υποδομών πληροφοριών και τηλεπικοινωνιών υψηλών επιδόσεων. Η άμεση δράση για την πρώτη ανάπτυξη και εφαρμογή προηγμένης υποδομής Internet με υψηλή χωρητικότητα, βασισμένη σε επίγεια και δορυφορικά δίκτυα¹⁴ είναι θέμα ουσιώδους σημασίας¹⁵.

ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΔΙΑΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΕ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

29. Εάν συνεχισθεί η παρούσα τάση ανάπτυξης ασύμβατων προτύπων¹⁶, θα ζημιωθούν σοβαρά τόσο οι επιχειρήσεις, όσο και οι καταναλωτές¹⁷. Υπάρχει κίνδυνος οι χρήστες να «παγιδευθούν» σε ειδικές λύσεις. Ομοίως, ενδέχεται να είναι δύσκολο να πραγματοποιηθούν συναλλαγές μεταξύ αμοιβαίως ασύμβατων συστημάτων. Χωρίς διαλειτουργικότητα, μπορεί να είναι δύσκολο να επιτευχθεί κρίσιμη μάζα. Περαιτέρω, οι ασφαλείς τεχνολογίες είναι επίσης αναγκαίες, προκειμένου να δημιουργηθεί εμπιστοσύνη στην ασφάλεια των πληροφοριών. Οι εν λόγω τεχνολογίες είναι, κατά το μεγαλύτερο μέρος, διαθέσιμες, αλλά εκκρεμεί η επίλυση σημαντικών ζητημάτων εμπορικής ή τεχνικής διαλειτουργικότητας, με την ταυτόχρονη εξασφάλιση πλήρους ανταγωνισμού. Για να διευκολυνθεί η διαλειτουργικότητα μεταξύ διαφόρων υπηρεσιών ηλεκτρονικού εμπορίου, η Επιτροπή θα δρομολογήσει ένα πρόγραμμα ειδικών δράσεων σχετικά με έργα τυποποίησης για το ηλεκτρονικό εμπόριο, τον Ιούνιο του 1997.

30. Έχουν εμφανισθεί νέες μορφές συνεργασίας της βιομηχανίας στον τομέα της τυποποίησης στο ηλεκτρονικό εμπόριο. Έχουν ήδη προχωρήσει οι προσπάθειες σε επίπεδο βιομηχανίας (π.χ. Financial Services Technology Consortium, World Wide Web Consortium¹⁸), με σκοπό να εξασφαλισθεί διαλειτουργικότητα *de facto* στο παγκόσμιο περιβάλλον για ένα ευρύ φάσμα βασικών τεχνολογιών ηλεκτρονικού εμπορίου, όπως τα συστήματα ηλεκτρονικών πληρωμών¹⁹. Εξάλλου, η Επιτροπή

¹⁴ COM(97)...., Πρόγραμμα Δράσης της ΕΕ για τις Δορυφορικές Επικοινωνίες στην Κοινωνία των Πληροφοριών.

¹⁵ Η κυβέρνηση των ΗΠΑ έχει διαθέσει 100 εκατομ. δολάρια για την «Next Generation Internet Initiative», σχεδιασμένη για εφαρμογές μεγάλου εύρους ζώνης.

¹⁶ Ο όρος «πρότυπο» χρησιμοποιείται με την έννοια κάθε επίσημο ή ανεπίσημο αποδεκτής τεχνικής προδιαγραφής και όχι, κατ'ανάγκη, μόνον για έγγραφα που εγκρίνονται από αναγνωρισμένο οργανισμό τυποποίησης.

¹⁷ Παραδείγματος χάρι, στην Ευρώπη υπάρχουν περισσότερα από 20 αμοιβαίως ασύμβατα πρότυπα για κάρτες «εγγεγραμμένης αξίας» (κάρτες που αποθηκεύουν χρήματα, παρόμοιες σε σχεδιασμό με τις τηλεφωνικές κάρτες).

¹⁸ Το World Wide Web (WWW) επινοήθηκε στο CERN, European Laboratory for Particle Physics.

¹⁹ Κοινοπραξία 160 εταιρειών υπολογιστών, τηλεπικοινωνιών και περιεχομένου, εκ των οποίων οι μισές είναι ευρωπαϊκές, το WWW Consortium εργάζεται επί του παρόντος επί μιας σειράς πρωτοβουλιών, με σκοπό να εξασφαλισθεί διαλειτουργικότητα *de facto* μεταξύ υφισταμένων τεχνολογιών στο πεδίο των συστημάτων ηλεκτρονικών πληρωμών (Joint Electronic Payment Initiative) και των ψηφιακών υπογραφών (Digital Signature Project). Εργάζεται επίσης επί καινοτόμων λύσεων στο πεδίο του φιλτραρίσματος περιεχομένου (Platform for Internet Content Selection ή PICS) και της προστασίας των προσωπικών δεδομένων (Privacy and Demographics Project). Βλέπε <http://www.w3.org>.

ενθαρρύνει τη συναίνεση, μέσω της Κοινής Δήλωσης Προθέσεων σχετικά με την ανοικτή πρόσβαση των ευρωπαϊκών ΜΜΕ στο ηλεκτρονικό εμπόριο²⁰. Η συμμετοχή της ευρωπαϊκής βιομηχανίας και των χρηστών στις εργασίες τυποποίησης και κατάρτισης προδιαγραφών θα διευκολυνθεί μέσω ενός συστήματος ευέλικτων, ανοικτών εργαστηρίων ad hoc σε ευρωπαϊκό επίπεδο, κατά προτίμηση στα πλαίσια των ευρωπαϊκών οργανισμών τυποποίησης CEN, CENELEC και ETSI ή σε συνεργασία με αυτούς. Κατά τον τρόπο αυτόν, θα δοθεί η ευκαιρία στους συμμετέχοντες να προβλέψουν και να ανταποκριθούν γρήγορα στις ταχείες παγκόσμιες εξελίξεις. Επιπλέον, θα ληφθούν μέτρα για την καλύτερη εξυπηρέτηση των αναγκών των χρηστών, ιδιαίτερα των ΜΜΕ, όσον αφορά την τυποποίηση.

31. Η Επιτροπή θα υποβάλει ανακοίνωση σχετικά με μια ευρωπαϊκή πρωτοβουλία τυποποίησης για το ηλεκτρονικό εμπόριο. Στην ανακοίνωση αυτή θα επισημαίνονται τα τεχνικά εμπόδια για την αφομοίωση του ηλεκτρονικού εμπορίου και θα προτείνονται συγκεκριμένα μέτρα για την άρση τους, με την ενεργό συμμετοχή ευρωπαϊκών εταιρειών. Συν τοις άλλοις, η Επιτροπή μελετά ρυθμιστικές προτάσεις, προκειμένου να καθιερώσει μια διαδικασία για την επισήμανση και επιλογή κοινώς διαθέσιμων προδιαγραφών για την υποστήριξη των κοινοτικών πολιτικών.

32. Τα οφέλη του ηλεκτρονικού εμπορίου θα αποκομισθούν μόνον εάν εξασφαλισθεί διαλειτουργικότητα σε παγκόσμιο επίπεδο. Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα και τα κράτη μέλη της έχουν αναλάβει σταθερή δέσμευση για τα διεθνή πρότυπα και αναμένουν από τους κυριότερους εμπορικούς εταίρους τους να πράξουν το ίδιο.

Με σκοπό να προωθήσει περαιτέρω τη διεθνή τυποποίηση, η Επιτροπή θα φιλοξενήσει την παγκόσμια διάσκεψη τυποποίησης «Δημιουργία της Παγκόσμιας Κοινωνίας των Πληροφοριών για τον 21ο αιώνα», η οποία πρόκειται να λάβει χώρα τον Οκτώβριο του 1997 και η οποία θα επικεντρωθεί στη διαλειτουργικότητα και στην τυποποίηση για την κοινωνία των πληροφοριών. Θα δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στο ηλεκτρονικό εμπόριο.

ΔΙΑΘΕΣΗ ΕΥΧΡΗΣΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ: ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ Ε&Α

33. Για να βελτιωθεί η ευχρηστία και να δημιουργηθούν ευκαιρίες για επιχειρηματικές καινοτομίες, απαιτούνται περαιτέρω εργασίες, με βάση την ενεργό συμμετοχή των χρηστών. Σκοπός είναι να προσφερθούν απλές, εύχρηστες λύσεις για την ηλεκτρονική διαχείριση κάθε σταδίου της αλυσίδας συναλλαγών. Αυτό θα διευκολύνει την ευρεία αφομοίωση του ηλεκτρονικού εμπορίου, ιδιαίτερα από τις ΜΜΕ, και θα τους επιτρέψει να ξεκινήσουν, χρησιμοποιώντας και ακολουθώντας τις εξελίξεις των τεχνολογιών ηλεκτρονικού εμπορίου. Η Επιτροπή συνεισφέρει στην υπέρβαση των τεχνολογικών εμποδίων, δίδοντας ιδιαίτερη σπουδαιότητα στα προγράμματά της Ε&Α που σχετίζονται με το ηλεκτρονικό εμπόριο και συγκεντρώνοντας τις σχετικές εργασίες²¹. Έχουν ήδη γίνει τα πρώτα βήματα, με τη δημοσίευση μιας πρόσκλησης υποβολής προτάσεων για το ηλεκτρονικό εμπόριο στο πρόγραμμα Esprit (τεχνολογίες πληροφοριών). Σκοπός είναι να επιδιωχθεί ένα συμπληρωματικό μίγμα μέτρων έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και αφομοίωσης, ούτως ώστε να υποστηρίζεται εκτενώς η διαδικασία επιχειρηματικής καινοτομίας.

²⁰ Βλέπε <http://www.eto.org.uk/ttrade/mou/> στο World Wide Web.

²¹ Κατάλογος των εργασιών που σχετίζονται με το ηλεκτρονικό εμπόριο στα προγράμματα Esprit (τεχνολογίες πληροφοριών) και ACTS (τεχνολογίες επικοινωνιών) βρίσκεται στο World Wide Web στο <http://www.cordis.lu/esprit/src/ecomproj.htm>.

Χρειάζεται να αξιοποιηθούν επίσης οι ευκαιρίες που προσφέρει η Ε&Α σε κοινωνικοοικονομικά θέματα.

Το ηλεκτρονικό εμπόριο εμφανίζεται ως βασική δράση στο πρόγραμμα «Ανάπτυξη μιας εύχρηστης κοινωνίας των πληροφοριών», που προτείνεται ως μέρος του προσεχούς πέμπτου προγράμματος-πλαισίου²². Οι τεχνολογικές εξελίξεις και τα έργα προώθησης της αφομοίωσης στα προγράμματα Ε&Α της Ευρωπαϊκής Ένωσης πρέπει να επικεντρωθούν στην παροχή ενός ευρέος φάσματος διαλειτουργικών, συμβατών δομικών στοιχείων του ηλεκτρονικού εμπορίου. Μπορούν να χρησιμοποιηθούν για υπηρεσίες, όπως πληρωμές, διαχείριση IPR, κλπ., ώστε να παρέχεται υποστήριξη των διαφόρων κρίκων στην αλυσίδα συναλλαγών. Μπορούν, εξίσου, να στραφούν προς την εξεύρεση ολοκληρωμένων λύσεων - παραδείγματος χάρη, την καλύτερη ολοκλήρωση τεχνολογίας έξυπνων καρτών με συσκευές κινητών επικοινωνιών και πληροφοριών. Πρέπει να κλίνουν προς τεχνολογίες οι οποίες ελαχιστοποιούν την ανάγκη για προσωπικά δεδομένα και, άρα, ενισχύουν την προστασία του δικαιώματος των καταναλωτών στην ιδιωτική ζωή (τεχνολογίες ενίσχυσης της προστασίας της ιδιωτικής ζωής). Πρέπει επίσης να εξασφαλισθεί εύχρηστη πρόσβαση στις πληροφορίες (ιδιαίτερα, για την αντιμετώπιση της υπερφόρτωσης με πληροφορίες). Πρέπει να υποστηριχθεί η πολυγλωσσία, συμπεριλαμβανομένης της μετάφρασης σε απευθείας σύνδεση. Πρέπει, συν τοις άλλοις, να γίνει πλήρης χρήση των συστημάτων πολυμέσων και των συστημάτων που βασίζονται στις γνώσεις, ούτως ώστε να απλουστευθεί η διεπαφή προς τον χρήστη και να προσφερθεί καλύτερη υποστήριξη σε χρήστες με διαφορετικά χαρακτηριστικά. Όπως αναφέρεται στο Σχέδιο Δράσης για την Καινοτομία²³, θα πρέπει επίσης να εξετασθούν και άλλοι παράγοντες, πλην της Ε&Α, προκειμένου να δημιουργηθεί ένα περιβάλλον το οποίο ευνοεί πλήρως την εκμετάλλευση της καινοτομίας.

ΔΙΕΘΝΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΕ ΥΠΟΔΟΜΗ, ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

34. Η παγκόσμια υποδομή χρειάζεται να κατευθυνθεί, μέσω διεθνούς βιομηχανικής και τεχνολογικής συνεργασίας, ιδιαίτερα προς πεδία όπως το ασφαλές ηλεκτρονικό εμπόριο, οι διεθνείς ηλεκτρονικές πληρωμές, η πολυγλωσσική υποστήριξη, κλπ. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει ήδη αναλάβει διάφορες δράσεις διεθνούς βιομηχανικής συνεργασίας. Κατά το 1997, θα δρομολογηθούν έργα τα οποία αποτελούν μέρος του Σχεδίου Δράσης της Πράγας, με συμμετοχή χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, και έργα σε συνεργασία με Μεσογειακές χώρες εκτός Ένωσης. Ειδικότερα, τα εν λόγω έργα βοηθούν τις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης κατά την προετοιμασία τους για ένταξη στην ΕΕ. Η διεθνής βιομηχανική συνεργασία στο ηλεκτρονικό εμπόριο με σημαντικούς εμπορικούς εταίρους, όπως οι ΗΠΑ, ο Καναδάς, η Αυστραλία, ο Ευρωπαϊκός Οικονομικός Χώρος, το Ισραήλ και η Ιαπωνία, αποτελεί μέρος του διμερούς διαλόγου και των Επιστημονικών και Τεχνολογικών Συμφωνιών. Η Επιτροπή θα ενισχύσει, εξάλλου, την τρέχουσα διεθνή συνεργασία στον τομέα του ηλεκτρονικού εμπορίου, προωθώντας παγκόσμια πιλοτικά έργα στην Παγκόσμια Αγορά της Ομάδας των 7 για τη συνεργασία των ΜΜΕ.

²² COM(97)142

²³ Σχέδιο Δράσης για την Καινοτομία COM(96)589 της 20ής Νοεμβρίου 1996.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΕΥΝΟΪΚΟΥ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ

Ο ρυθμός και ο βαθμός στον οποίο θα ωφεληθεί η Ευρώπη από το ηλεκτρονικό εμπόριο εξαρτάται εν πολλοίς από την ύπαρξη σύγχρονης νομοθεσίας, η οποία ανταποκρίνεται πλήρως στις ανάγκες των επιχειρήσεων και των καταναλωτών. Στόχος της Επιτροπής είναι να εφαρμόσει το κατάλληλο ρυθμιστικό πλαίσιο έως το έτος 2000. Το ισχύον ρυθμιστικό πλαίσιο της ενιαίας αγοράς έχει αποδείξει την αξία του για παραδοσιακές μορφές επιχειρήσεων. Πρέπει τώρα να τεθεί σε λειτουργία για το ηλεκτρονικό εμπόριο, με την επίτευξη δύο συμπληρωματικών στόχων: οικοδόμηση εμπιστοσύνης και αξιοπιστίας και εξασφάλιση πλήρους πρόσβασης στην ενιαία αγορά.

ΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΙΣΤΙΑΣ

35. Ο πρώτος στόχος είναι να οικοδομηθεί εμπιστοσύνη και αξιοπιστία. Για να αναπτυχθεί το ηλεκτρονικό εμπόριο, τόσο οι καταναλωτές, όσο και οι επιχειρήσεις πρέπει να έχουν εμπιστοσύνη ότι η συναλλαγή τους δεν θα υποκλαπεί, ούτε θα τροποποιηθεί, ότι ο πωλητής και ο αγοραστής είναι αυτοί που ισχυρίζονται ότι είναι και ότι οι μηχανισμοί συναλλαγών είναι διαθέσιμοι, νόμιμοι και ασφαλείς. Η οικοδόμηση αυτής της εμπιστοσύνης και αξιοπιστίας είναι η προϋπόθεση για να κερδίσει το ηλεκτρονικό εμπόριο τις επιχειρήσεις και τους καταναλωτές. Ωστόσο, πολλοί συνεχίζουν να ανησυχούν όσον αφορά την ταυτότητα και τη φερεγγυότητα των προμηθευτών, την πραγματική φυσική τους έδρα, την ακεραιότητα των πληροφοριών, την προστασία της ιδιωτικής ζωής και των προσωπικών δεδομένων²⁴, την εκτέλεση συμβάσεων εξ αποστάσεως, την αξιοπιστία των πληρωμών, την προσφυγή σε περίπτωση σφάλματος ή απάτης, τις ενδεχόμενες καταχρήσεις δεσπόζουσας θέσης²⁵ - προβληματισμοί που κορυφώνονται στο διασυνοριακό εμπόριο.

36. Οι ασφαλείς τεχνολογίες - όπως οι ψηφιακές υπογραφές και τα ψηφιακά πιστοποιητικά - αποτελούν απάντηση, μέχρις ενός σημείου σε αυτές τις προκλήσεις. Οι ψηφιακές υπογραφές καθιστούν δυνατή την αναμφίβολη επιβεβαίωση της ταυτότητας του αποστολέα και τη γνησιότητα και ακεραιότητα των ηλεκτρονικών εγγράφων. Μοναδικές για τον αποστολέα και μοναδικές για το αποστελλόμενο μήνυμα, οι ψηφιακές υπογραφές επιδέχονται επαλήθευση και είναι αδύνατο να ανακληθούν. Κατά τον ίδιο τρόπο, η ανταλλαγή ψηφιακών πιστοποιητικών («δελτία ταυτότητας Internet») μέσω μιας αυτόματης «ψηφιακής χειραψίας» μεταξύ υπολογιστών παρέχει τη διαβεβαίωση ότι τα μέρη είναι αυτά που ισχυρίζονται ότι είναι και βοηθά να εκτιμηθεί κατά πόσον η παρεχόμενη υπηρεσία και τα παραδιδόμενα αγαθά ή υπηρεσίες είναι γνήσια.

Μηχανισμοί προστασίας των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, και αυτοί βασισμένοι σε ασφαλείς τεχνολογίες, όπως η κρυπτογράφηση και οι έξυπνες κάρτες, εξασφαλίζουν την προστασία ψηφιακού υλικού και αποτελούν καίριο παράγοντα στην εμφάνιση μαζικής αγοράς ηλεκτρονικού περιεχομένου. Επίσης βασισμένοι σε

²⁴ Η προστασία της ιδιωτικής ζωής απασχολεί ιδιαίτερα τους καταναλωτές. Σύμφωνα με την έρευνα «Τεχνολογία πληροφοριών και προστασία δεδομένων», *Ευρωβαρόμετρο* 46.1, Ιανουάριος 1997, τα δύο τρίτα από εκείνους που απάντησαν ανησυχούν σχετικά με ίχνη προσωπικών δεδομένων που παραμένουν, όταν χρησιμοποιούνται ψηφιακά δίκτυα πληροφοριών.

²⁵ Επιπλέον, ιδεατά εμπορικά κέντρα, τα οποία λειτουργούν πέραν των συνόρων, είναι σε θέση να αποκτήσουν ιδιαίτερα δεσπόζουσα θέση, άπαξ και φθάσουν σε σημαντικό μέγεθος. Ενδέχεται να απαιτηθεί κάποια προσαρμογή της νομοθεσίας σχετικά με το λιανικό εμπόριο.

κρυπτογραφικές μεθόδους, οι ασφαλείς μηχανισμοί ηλεκτρονικών πληρωμών παρέχουν το τελικό στοιχείο εμπιστοσύνης: τη δυνατότητα πληρωμής και είσπραξης. Οι εν λόγω ασφαλείς τεχνολογίες είναι, κατά το μεγαλύτερο μέρος, πλήρως επιχειρησιακές και διαθέσιμες στο εμπόριο. Παρόλα ταύτα, το αναγκαίο ρυθμιστικό και θεσμικό πλαίσιο, για την υποστήριξη των τεχνολογιών αυτών, δεν είναι ακόμη πλήρες, ιδιαίτερα σε πεδία όπως η διαλειτουργικότητα και η αμοιβαία αναγνώριση πέραν των συνόρων.

ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΠΛΗΡΟΥΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΝΙΑΙΑ ΑΓΟΡΑ

37. Ο δεύτερος στόχος είναι η εξασφάλιση πλήρους πρόσβασης του ηλεκτρονικού εμπορίου στην ενιαία αγορά. Χάρη στο μέγεθός της, η ενιαία αγορά δύναται να προσφέρει στις επιχειρήσεις μια «κρίσιμη μάζα» πελατών, πριν απευθυνθούν σε περαιτέρω παγκόσμιες αγορές. Ωστόσο, έναντι των νέων προκλήσεων που θέτει το ηλεκτρονικό εμπόριο, τα κράτη μέλη ανταποκρίνονται με διαφορετικούς τρόπους. Η ανάπτυξη διαφορετικών νομοθετικών προσεγγίσεων όχι μόνον δεν φέρει αποτέλεσμα, λόγω του διασυννοριακού χαρακτήρα του ηλεκτρονικού εμπορίου, αλλά ενέχει επίσης τον κίνδυνο κατακερματισμού της ενιαίας αγοράς και, επομένως, παρεμπόδισης της ανάπτυξης του ηλεκτρονικού εμπορίου στην Ευρώπη. Η προτεινόμενη οδηγία για τον μηχανισμό διαφάνειας²⁶ αποσκοπεί ακριβώς στον περιορισμό του κινδύνου τα νέα μέτρα, επειδή διαφέρουν από το ένα κράτος μέλος στο άλλο, να περιορίσουν την ελεύθερη κυκλοφορία υπηρεσιών της κοινωνίας των πληροφοριών.

38. Όσο σημαντική είναι η αποφυγή ασυνέπειας στις νομοθετικές ρυθμίσεις, με την αποθάρρυνση διαφορετικών δράσεων σε εθνικό επίπεδο, άλλο τόσο η Ένωση πρέπει να εξασφαλίσει τη δημιουργία ενός συνεπούς ρυθμιστικού πλαισίου για το ηλεκτρονικό εμπόριο σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Το υπόψη ρυθμιστικό πλαίσιο αναπόφευκτα θα βασισθεί στην ισχύουσα νομοθεσία της ενιαίας αγοράς, η οποία ήδη δημιουργεί κατά πολύ τις ορθές προϋποθέσεις για επιχειρήσεις σε απευθείας σύνδεση. Ως μέρος του πλαισίου αυτού, ήδη έχουν ληφθεί ειδικά μέτρα ανταπόκρισης στις νέες εξελίξεις. Μεταξύ αυτών, συγκαταλέγονται οι πρόσφατα εκδοθείσες οδηγίες για την προστασία των δεδομένων²⁷, για τη νομική προστασία των βάσεων δεδομένων²⁸ και για τις εξ αποστάσεως συμβάσεις²⁹ και η προτεινόμενη αναθεώρηση της οδηγίας για την «Τηλεόραση χωρίς σύνορα»³⁰. Επιπλέον, έχουν εκδοθεί ορισμένα έγγραφα διαβούλευσης ή πολιτικής, με σκοπό να αποτελέσουν έναυσμα συζητήσεων για διάφορους τομείς πολιτικής, στους οποίους

²⁶ Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τρίτη τροποποίηση της οδηγίας 83/189/ΕΟΚ για την καθιέρωση μιας διαδικασίας πληροφόρησης στον τομέα των τεχνικών προτύπων και προδιαγραφών, COM(96) 392 τελικό, 30.08.1996.

²⁷ Οδηγία 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών. ΕΕ αριθ. L 281, 23.11.1995, σ. 31.

²⁸ Οδηγία 96/9/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη νομική προστασία των βάσεων δεδομένων, ΕΕ αριθ. L 77, 27.03.1996, σ. 20.

²⁹ Οδηγία 97/7/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Φεβρουαρίου 1997, για την προστασία των καταναλωτών κατά τις εξ αποστάσεως συμβάσεις (πρόκειται να δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα).

³⁰ Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας 89/552/ΕΟΚ του Συμβουλίου για τον συντονισμό ορισμένων νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σχετικά με την άσκηση τηλεοπτικών δραστηριοτήτων. COM(95) 86 τελικό της 31.05.1995, ΕΕ αριθ. C 185 της 19.07.1995, σ. 4.

συμπεριλαμβάνονται η νομική προστασία των κρυπτογραφημένων υπηρεσιών³¹, τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και τα συγγενικά δικαιώματα³², η βιομηχανική ιδιοκτησία³³, οι εμπορικές επικοινωνίες³⁴, οι δημόσιες συμβάσεις³⁵ και η προστασία των ανηλίκων και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας στο πλαίσιο των οπτικοακουστικών υπηρεσιών και των υπηρεσιών πληροφόρησης³⁶.

ΟΙ ΑΡΧΕΣ ΕΝΟΣ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΤΟΥ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

39. Η εφαρμογή τεσσάρων αρχών θα προσφέρει στην Ένωση ένα ευπροσάρμοστο και ενδεδειγμένο πλαίσιο νομοθεσίας.

Καμμία ρύθμιση χάριν της ρύθμισης: σε πολλές περιπτώσεις, η ελεύθερη κυκλοφορία υπηρεσιών ηλεκτρονικού εμπορίου μπορεί να επιτευχθεί αποτελεσματικά με την αμοιβαία αναγνώριση εθνικών κανόνων και ενδεδειγμένων αυτοδεσμευτικών κωδίκων. Αυτό σημαίνει ότι οι εταιρείες που επιδίδονται σε διασυνοριακές δοσοληψίες λειτουργούν σύμφωνα με το δίκαιο της χώρας προέλευσης («έλεγχος από τη χώρα προέλευσης»). Μόνον σε περίπτωση που δεν επαρκεί η αμοιβαία αναγνώριση για την άρση των εμποδίων στην αγορά ή για την προστασία στόχων γενικού συμφέροντος, θα υπάρξει ανάγκη κοινοτικής δράσης. Οποιαδήποτε νομοθετική ενέργεια πρέπει να επιβάλλει τις λιγότερες δυνατές επιβαρύνσεις στην αγορά και να συμβαδίζει με τις εξελίξεις της αγοράς.

Κάθε ρύθμιση πρέπει να βασίζεται σε όλες τις ελευθερίες της ενιαίας αγοράς: το ηλεκτρονικό εμπόριο διατρέχει ένα ευρύ φάσμα διασυνοριακών δραστηριοτήτων. Οι εταιρείες που ασχολούνται με το ηλεκτρονικό εμπόριο είτε προσφέρουν ένα, είτε περισσότερα αγαθά και/ή υπηρεσίες, η ελευθερία να το πράττουν - εύκολα και αποτελεσματικά - πρέπει να βρίσκεται στην καρδιά των μελλοντικών πολιτικών. Πρέπει να δοθεί ίση βαρύτητα σε όλες τις ελευθερίες που παρέχει η ενιαία αγορά: την υλοποίηση της ελεύθερης κυκλοφορίας εμπορευμάτων, προσώπων, υπηρεσιών και κεφαλαίου, μαζί με την ελευθερία εγκατάστασης. Μόνον με τον τρόπο αυτόν, δύναται να επιτευχθούν οι καίριοι στόχοι της συνέπειας, της προβλεψιμότητας και της επιχειρησιακής απλούστευσης.

Κάθε ρύθμιση πρέπει να λαμβάνει υπόψη την επιχειρηματική πραγματικότητα: σε οποιαδήποτε διαδικασία ηλεκτρονικού εμπορίου, ο έμπορος χρειάζεται να ιδρύσει την επιχείρησή του, να προωθήσει τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες του και να τα πωλήσει, να τα παραδώσει και να τα χρηματοδοτήσει. Αυτό αποτελεί μέρος της συνήθους διαδικασίας εμπορικών συναλλαγών - μια εμπορική αλυσίδα. Σε πολλές περιπτώσεις, δεν θα χρειασθεί νομοθεσία για την αντιμετώπιση υφισταμένων ή ενδεχομένων προβλημάτων. Όπου χρειασθεί, πρέπει να επιδιώκει να διευκολύνει τις

³¹ Πράσινη Βίβλος της Επιτροπής «Η Νομική Προστασία των Κρυπτογραφημένων Υπηρεσιών στην Εσωτερική Αγορά», COM(96) 76 τελικό, 06.03.1996.

³² Ανακοίνωση της Επιτροπής «Ενέργειες με βάση το Πράσινο Βιβλίο για την Πνευματική Ιδιοκτησία και τα Συγγενικά Δικαιώματα στην Κοινωνία των Πληροφοριών», COM(96) 568 τελικό, 20.11.1996.

³³ Ερωτηματολόγιο σχετικά με τα «Δικαιώματα Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας στην Κοινωνία των Πληροφοριών». Version 5.0. Σεπτέμβριος 1996. ΓΔ XV/E/3.

³⁴ Πράσινη Βίβλος για τις «Εμπορικές Επικοινωνίες στην Εσωτερική Αγορά», COM(96) 192 τελικό, 08.05.1996.

³⁵ Πράσινη Βίβλος «Οι Δημόσιες Συμβάσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση: κατευθύνσεις και προβληματισμοί για το μέλλον», COM(96) 583 τελικό, 27.11.1996.

³⁶ Πράσινη Βίβλος για την «Προστασία των Ανηλίκων και της Ανθρώπινης Αξιοπρέπειας στο πλαίσιο των Οπτικοακουστικών Υπηρεσιών και των Υπηρεσιών Πληροφόρησης», COM(96) 483 τελικό, 16.10.1996.

διαδικασίες σε ολόκληρη την εμπορική αλυσίδα, διότι δεν έχει νόημα να καταργούνται τα εμπόδια μόνον σε ένα μέρος της αλυσίδας αυτής, ενώ άλλα παραμένουν άθικτα.

Κάθε ρύθμιση πρέπει να εξυπηρετεί στόχους γενικού συμφέροντος αποτελεσματικά και αποδοτικά: δεν θα αναπτυχθεί ενιαία αγορά για το ηλεκτρονικό εμπόριο χωρίς την αποτελεσματική διασφάλιση αναγνωρισμένων στόχων γενικού συμφέροντος, όπως η προστασία της ιδιωτικής ζωής ή των καταναλωτών, και άλλων δημοσίων συμφερόντων, όπως η ευρεία δυνατότητα πρόσβασης στα δίκτυα. Ελλείψει της προστασίας αυτής, υπάρχει πραγματικός κίνδυνος να παραμείνουν τα εθνικά ρυθμιστικά σύνορα ως έχουν, καθώς τα επιμέρους κράτη μέλη επιδιώκουν να διασφαλίσουν τα νόμιμα συμφέροντα των πολιτών τους.

ΤΑ ΟΥΣΙΩΔΗ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΜΙΑΣ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ

Βάσει των εν λόγω τεσσάρων αρχών, πρέπει να υπάρξει κατάλληλη ρυθμιστική ανταπόκριση όπου είναι ανάγκη. Σε μερικές περιπτώσεις, η ανταπόκριση είναι ήδη γνωστή· σε άλλες περιπτώσεις, χρειάζεται να βρεθεί επειγόντως. Προκειμένου να εξασφαλισθεί η ελεύθερη ροή του ηλεκτρονικού εμπορίου πέραν των εθνικών συνόρων, χρειάζεται να αντιμετωπισθούν διαφορετικά νομικά ζητήματα σε κάθε στάδιο της επιχειρηματικής δραστηριότητας.

Απ την ίδρυση της επιχείρησης ...

40. Ένα ευρύ φάσμα ρυθμίσεων σε εθνικό επίπεδο είναι σε θέση να παρεμποδίσει την εγκατάσταση παρόχων υπηρεσιών πέραν των συνόρων. Μεταξύ αυτών, συγκαταλέγονται διιστάμενες επαγγελματικές απαιτήσεις, διαφορετικά συστήματα εποπτείας και επιτήρησης και απαιτήσεις κοινοποίησης ή χορήγησης αδειών (παραδείγματος χάρη, για νομοθετικά κατοχυρωμένα επαγγέλματα ή χρηματοοικονομικές υπηρεσίες). Ως εκ τούτου, η Επιτροπή εξετάζει ποιος είναι ο καλύτερος τρόπος αντιμετώπισης αυτών των εμποδίων, τηρουμένων των στόχων γενικού συμφέροντος, και θα υποβάλει προτάσεις πολιτικής.

41. Το νέο ιδεατό περιβάλλον καθιστά επίσης δυσκολότερο να προσδιορισθεί ποια είναι τα συμβαλλόμενα μέρη, πού είναι εγκατεστημένος ένας οικονομικός παράγων ηλεκτρονικού εμπορίου και κατά πόσον ο εν λόγω οικονομικός παράγων συμμορφώνεται προς όλες τις σχετικές νομικές προϋποθέσεις. Το γεγονός αυτό μπορεί να δημιουργήσει νομική αβεβαιότητα σχετικά με το ποιο κράτος μέλος θα είναι αρμόδιο και σχετικά με το εφαρμοστέο δίκαιο σε περίπτωση διαφορών. Περιπλέκει επίσης την εφαρμογή των αρχών της ενιαίας αγοράς, ιδιαίτερα την αρχή του ελέγχου από τη χώρα προέλευσης. Η Επιτροπή θα εξετάσει αυτά και λοιπά συναφή ζητήματα, προκειμένου να αποσαφηνίσει οποιαδήποτε πεδία αμφιβολιών ή ασυνεπειών - συμπεριλαμβανομένης της εφαρμογής της Σύμβασης της Ρώμης³⁷ και της Σύμβασης των Βρυξελλών³⁸ στο νέο ηλεκτρονικό πλαίσιο - και θα ασχοληθεί με τη βελτίωση της πρόσβασης των καταναλωτών στη δικαιοσύνη, ιδιαίτερα όσον αφορά τις δυνατότητες αποζημίωσης.

³⁷ Σύμβαση σχετικά με τον νόμο που εφαρμόζεται στις συμβατικές υποχρεώσεις. Ρώμη 1980. ΕΕ αριθ. L 266, 9.10.80, σ. 1.

³⁸ Σύμβαση για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις. Βρυξέλλες 1968. ΕΕ αριθ. C 97, της 11ης Απριλίου 1983.

Στην προώθηση και στην παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικού εμπορίου ...

42. Κάθε εταιρεία ή πάροχος υπηρεσιών σε απευθείας σύνδεση, που δημιουργεί μια διεύθυνση Web, υπόκειται σε διαφορετικές εθνικές ρυθμίσεις, συμπεριλαμβανομένων εκείνων για τις εμπορικές επικοινωνίες (που καλύπτουν τη διαφήμιση, τις πωλήσεις απευθείας στον καταναλωτή, την αυτοπροβολή, τις χορηγίες και τις δημόσιες σχέσεις). Το γεγονός αυτό παρεμποδίζει την εφαρμογή αποδοτικών και δημιουργικών στρατηγικών για διασυνοριακές εμπορικές επικοινωνίες και δημιουργεί νομική αβεβαιότητα. Δίδοντας συνέχεια στην Πράσινη Βίβλο για τις εμπορικές επικοινωνίες, η Επιτροπή θα υποβάλει λεπτομερείς προτάσεις, ώστε να αρθούν οι υφιστάμενες ή ενδεχόμενες δυσκολίες.

43. Επί του παρόντος, τα κράτη μέλη θέτουν ορισμένους περιορισμούς όσον αφορά τη διάθεση στην αγορά ειδικών χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, με σκοπό την προστασία του δημοσίου συμφέροντος. Αποτέλεσμα των εν λόγω περιορισμών είναι ο κατακερματισμός της ενιαίας αγοράς χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών που παρέχονται ηλεκτρονικά. Πριν από το τέλος του έτους, η Επιτροπή θα υποβάλει πρόταση οδηγίας σχετικά με συμβάσεις χρηματοοικονομικών υπηρεσιών που συνάπτονται εξ αποστάσεως, με την οποία θα επιδιωχθεί να αρθούν τα εμπόδια στη διασυνοριακή παροχή των υπηρεσιών αυτών, διασφαλίζοντας, ταυτόχρονα, την προστασία των καταναλωτών.

Μέσo διαπραγμάτευσης και σύναψης συμβάσε v ...

44. Έχουν εκδοθεί μια οδηγία σχετικά με συμβάσεις που συνάπτονται εξ αποστάσεως, η οποία καλύπτει τις ηλεκτρονικές συναλλαγές, ορισμένες οριζόντιες οδηγίες (σχετικά με τις καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων που συνάπτονται με καταναλωτές, σχετικά με την παραπλανητική διαφήμιση) και ορισμένες τομεακές οδηγίες (για την καταναλωτική πίστη, τα οργανωμένα ταξίδια, τη χρονομεριστική μίσθωση). Περαιτέρω, προπαρασκευάζεται πρόταση σχετικά με την πώληση καταναλωτικών αγαθών και την παροχή συναφών εγγυήσεων. Οι οδηγίες αυτές καθιερώνουν ένα ελάχιστο επίπεδο προστασίας των καταναλωτών, το οποίο ισχύει επίσης για τις συναλλαγές ηλεκτρονικού εμπορίου στην ΕΕ.

45. Ορισμένοι κανόνες των κρατών μελών, που διέπουν τη σύνταξη και εκτέλεση συμβάσεων, δεν ενδείκνυνται για το περιβάλλον ηλεκτρονικού εμπορίου και δημιουργούν αβεβαιότητες ως προς την εγκυρότητα και τη δυνατότητα εκτέλεσης ηλεκτρονικών συμβάσεων (για παράδειγμα, οι απαιτήσεις για γραπτά έγγραφα, για ιδιόχειρες υπογραφές ή οι κανόνες περί αποδείξεως, που δεν λαμβάνουν υπόψη τα ηλεκτρονικά έγγραφα). Η Επιτροπή θα λάβει συγκεκριμένα μέτρα προκειμένου να αντιμετωπίσει το πρόβλημα της εξάλειψης των εμποδίων για τη νομική αναγνώριση των ηλεκτρονικών συμβάσεων στην ενιαία αγορά. Επιπλέον, όσον αφορά την προστασία των καταναλωτών στο πεδίο του ηλεκτρονικού εμπορίου, με το θέμα αυτό θα ασχοληθεί η ανακοίνωση σχετικά με τη διάσταση των καταναλωτών στην κοινωνία των πληροφοριών.

46. Οι κανόνες τήρησης λογαριασμών, λογιστικής και ελέγχου θα πρέπει επίσης να προσαρμοσθούν στο ηλεκτρονικό εμπόριο και θα πρέπει να καθιστούν δυνατές, για παράδειγμα, τις ηλεκτρονικές επαληθεύσεις, χωρίς αντίγραφα σε χαρτί, ή τα ηλεκτρονικά τιμολόγια. Οι εθνικοί κανόνες ενδέχεται να αναπτυχθούν με διαφορετικούς τρόπους και να απειλήσουν την ενιαία αγορά. Η Επιτροπή θα αρχίσει συζητήσεις με τα κράτη μέλη, με σκοπό να προετοιμάσει ενδεδειγμένη δράση.

... Ές την καταβολή και είσπραξη ηλεκτρονικών πληρωμών.

47. Το ηλεκτρονικό εμπόριο δεν θα αναπτυχθεί χωρίς ορθά, εύχρηστα, αποδοτικά και ασφαλή συστήματα ηλεκτρονικών πληρωμών. Η Επιτροπή, το ENI και τα κράτη μέλη μελετούν, επί του παρόντος, το ενδεδειγμένο εποπτικό πλαίσιο για την έκδοση ηλεκτρονικού χρήματος. Υπό το φως της συζήτησης αυτής, η Επιτροπή προτίθεται να υποβάλει, έως το τέλος του 1997 (ήτοι, τη στοχευόμενη ημερομηνία για την ολοκλήρωση των εργασιών), πρόταση οδηγίας σχετικά με την έκδοση ηλεκτρονικού χρήματος, ούτως ώστε να εξασφαλισθεί η σταθερότητα και η φερεγγυότητα των εκδοτών αυτών των προϊόντων πληρωμής. Η πρόταση θα συμβάλει στην αύξηση της εμπιστοσύνης των καταναλωτών. Εν τω μεταξύ, η Επιτροπή σκοπεύει να εκσυγχρονίσει και να προσαρμόσει ανάλογα τη σύσταση του 1988 που αφορά τα συστήματα πληρωμών³⁹, πριν από τα μέσα του 1997, ούτως ώστε να παράσχει κατευθύνσεις για τη σχέση μεταξύ εκδοτών και χρηστών όλων των νέων τρόπων πληρωμής (π.χ. όσον αφορά τις διαδικασίες ευθύνης, διαφάνειας και αποζημίωσης).

48. Η συμβατότητα μεταξύ των συστημάτων ηλεκτρονικών πληρωμών, η οποία είναι προς το συμφέρον τόσο των καταναλωτών, όσο και των επιχειρήσεων, θα βασισθεί κυρίως σε συμφωνίες μεταξύ οικονομικών παραγόντων. Οι συμφωνίες αυτές πρέπει να τηρούν τους κοινοτικούς κανόνες ανταγωνισμού. Προκειμένου να χαράξει κατευθύνσεις, η Επιτροπή, κατά τη διάρκεια του 1998, θα εκδώσει δήλωση ανταγωνισμού, η οποία θα διευκρινίζει τον τρόπο εφαρμογής των κανόνων ανταγωνισμού στα νέα μέσα πληρωμών.

49. Η δόλια χρήση και η παραποίηση, που αποτελούν θέματα σοβαρής ανησυχίας όσον αφορά τα μέσα ηλεκτρονικών πληρωμών, τιμωρούνται μόνον σε μια μειοψηφία κρατών μελών. Ο χρηματοοικονομικός κλάδος και οι χρήστες έχουν ζητήσει από την Επιτροπή να αναλάβει πρωτοβουλίες, που θα καλύπτουν όλα τα μέσα πληρωμής πλην τοις μετρητοίς, με σκοπό να βελτιωθεί η ασφάλεια των νέων συστημάτων πληρωμών.

ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΠΟΥ ΑΝΑΠΤΥΣΣΕΙ ΚΑΤΑΛΗΛΕΣ ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ

Εγγύηση της ασφάλειας των δεδομένων και της προστασίας της ιδιότητας της ζήτησης

50. Η χρήση ισχυρής κρυπτογράφησης, η οποία εξασφαλίζει το απόρρητο τόσο ευαίσθητων εμπορικών, όσο και προσωπικών δεδομένων, αποτελεί έναν από τους θεμέλιους λίθους του ηλεκτρονικού εμπορίου. Οι πολλοί και ποικίλοι εθνικοί νόμοι, που περιορίζουν τη χρήση, τις εισαγωγές και εξαγωγές και την προσφορά τεχνολογιών και προϊόντων κρυπτογράφησης, προσθέτουν ουσιαστικά εμπόδια στην ανάπτυξη του ηλεκτρονικού εμπορίου στην Ευρώπη. Η άρση αυτών των διασυννοριακών εμποδίων είναι θέμα κρίσιμης σημασίας για την εφαρμογή της ενιαίας αγοράς στο ηλεκτρονικό εμπόριο. Η Επιτροπή θα επιδιώξει να αναπτύξει μια πολιτική η οποία θα αποσκοπεί στην εγγύηση της ελεύθερης κυκλοφορίας τεχνολογιών και προϊόντων κρυπτογράφησης, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα τη μέριμνα για τη δημόσια ασφάλεια. Η Κοινότητα θα εργασθεί σε διεθνές επίπεδο προς την κατεύθυνση της εξάλειψης των εμπορικών φραγμών για προϊόντα κρυπτογράφησης. Οι πρόσφατα εγκριθείσες από τον ΟΟΣΑ Κατευθύνσεις Κρυπτογράφησης συνιστούν μια πρώτη απόπειρα για την επίτευξη διεθνούς συναίνεσης επί του θέματος.

³⁹ Σύσταση της Επιτροπής της 17ης Νοεμβρίου 1988 που αφορά τα συστήματα πληρωμών και ιδίως τις σχέσεις μεταξύ κατόχου και εκδότη κάρτας. ΕΕ αριθ. L 317 της 24ης Νοεμβρίου 1988, σ. 55.

51. Ειδικότερο ζήτημα είναι εκείνο των ψηφιακών υπογραφών, το οποίο θα αποτελέσει αντικείμενο πρωτοβουλίας της Επιτροπής. Η πρωτοβουλία αυτή θα αποσκοπεί στην εξασφάλιση ενός κοινού νομικού πλαισίου, που θα συμπεριλαμβάνει τη νομική αναγνώριση των ψηφιακών υπογραφών στην ενιαία αγορά και τον καθορισμό ελαχίστων κριτηρίων για τις αρχές πιστοποίησης. Θα χρειασθούν επίσης παγκόσμιες συμφωνίες για τις ψηφιακές υπογραφές.

52. Βασική μεταξύ των μέτρων για την οικοδόμηση εμπιστοσύνης είναι η ανάγκη να διασφαλισθεί το δικαίωμα του ατόμου και της εταιρείας στην ιδιωτική ζωή, ενώ θα αποφεύγονται εμπόδια στη διασυνοριακή παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικού εμπορίου. Η οδηγία-πλαίσιο της ΕΕ για την προστασία των προσωπικών δεδομένων ανταποκρίνεται σε αυτούς τους δύο στόχους. Παραμένει να εξετασθεί κατά πόσον ενδέχεται να χρειάζονται περαιτέρω ρυθμιστικά μέτρα, προκειμένου να αντιμετωπισθούν ειδικά ζητήματα που προκύπτουν από τις εξελίξεις του ηλεκτρονικού εμπορίου. Ιδιαίτερα, χρειάζεται να διασφαλισθούν οι αρχές της προστασίας της ιδιωτικής ζωής στο πεδίο των συστημάτων ηλεκτρονικών πληρωμών, της φορολογίας και των συστημάτων διαχείρισης των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας. Η Επιτροπή θα επιδιώξει πρωτοβουλία του ΠΟΕ, με σκοπό πολυμερή συμφωνία σχετικά με πλευρές των παγκόσμιων ροών πληροφοριών που σχετίζονται με το εμπόριο, με ταυτόχρονη προστασία του δικαιώματος στην ιδιωτική ζωή και των προσωπικών δεδομένων.

Καθιέρωση κατάλληλης προστασίας των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και υπηρεσιών προστασίας υπέρ τους

53. Η προστασία των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και των συγγενικών δικαιωμάτων αποτελεί θέμα ουσιαστικής σημασίας για την ανάπτυξη του ηλεκτρονικού εμπορίου. Η Επιτροπή θα αναλάβει νομοθετική πρωτοβουλία για τη ρύθμιση ορισμένων πλευρών των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και των συγγενικών δικαιωμάτων⁴⁰. Θα επικεντρώνεται στις επικοινωνίες, αναπαραγωγή και διανομή σε απευθείας σύνδεση προστατευμένου υλικού. Η πρωτοβουλία αυτή θα συμπληρωθεί με επαρκή νομική προστασία έναντι της παράκαμψης συστημάτων κατά της αντιγραφής και συστημάτων ηλεκτρονικής διαχείρισης. Οι δύο διεθνείς Συνθήκες, που εγκρίθηκαν τον Δεκέμβριο του 1996⁴¹, υπό την αιγίδα του Παγκόσμιου Οργανισμού Πνευματικής Ιδιοκτησίας (ΠΟΠΙ), είναι σημαντικές για την τόνωση και τη διευκόλυνση του ηλεκτρονικού εμπορίου διεθνώς. Η Κοινότητα θα επιδιώξει να τεθούν σε ισχύ σύντομα. Επιπλέον, η επιτυχής έκβαση των διεξαγομένων επί του παρόντος διαπραγματεύσεων στον ΠΟΠΙ σχετικά με τη νομική προστασία των σημαντικών επενδύσεων σε βάσεις δεδομένων θα αποτελέσει περαιτέρω ορόσημο για τη διευκόλυνση του ηλεκτρονικού εμπορίου παγκοσμίως. Οι εργασίες επί του θέματος αυτού θα συνεχισθούν στο πλαίσιο του ΠΟΠΙ, κατά το δεύτερο ήμισυ του 1997, και η Επιτροπή θεωρεί ότι είναι σημαντικό να εγκριθεί διεθνής σύμβαση επί του θέματος αυτού στο εγγύς μέλλον.

54. Τα κατατεθέντα σήματα αποτελούν κύρια εμπορικά μέσα, τα οποία θα διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην ηλεκτρονική αγορά. Παρόλα ταύτα, σε ένα ανοικτό περιβάλλον δικτύων, ο ιδιοκτήτης κατατεθέντος σήματος αντιμετωπίζει σοβαρές δυσκολίες όσον αφορά τον έλεγχο της νόμιμης χρήσης του κατατεθέντος

⁴⁰ Για περαιτέρω λεπτομέρειες, βλέπε ανακοίνωση της Επιτροπής «Ενέργειες με βάση το Πράσινο Βιβλίο για την Πνευματική Ιδιοκτησία και τα Συγγενικά Δικαιώματα στην Κοινωνία των Πληροφοριών», COM(96) 568 τελικό, 20.11.1996.

⁴¹ Η «Συνθήκη του ΠΟΠΙ για τα Δικαιώματα Πνευματικής Ιδιοκτησίας» και η «Συνθήκη του ΠΟΠΙ για τις Εκτελέσεις και τις Φωνογραφήματα».

σήματός του. Η Επιτροπή διαβουλεύεται τώρα με ενδιαφερομένους κύκλους σχετικά με αυτό και λοιπά συναφή ζητήματα και θα λάβει ενδεδειγμένα μέτρα για να επιλύσει τις διαφορές ως προς την εκχώρηση ονομάτων τομέα και κατατεθέντων σημάτων στο Internet. Η Επιτροπή θα επιδιώξει να μεριμνήσει ώστε να ληφθούν δεόντως υπόψη τα ευρωπαϊκά συμφέροντα κατά την αναδιοργάνωση του Συστήματος Ονομάτων Τομέα του Internet (DNS). Στο πλαίσιο της συμβουλευτικής ομάδας του ΠΟΠΙ για τα κατατεθέντα σήματα και τα ονόματα τομέα του Internet, η Επιτροπή συμβάλλει ενεργά στον καθορισμό διεθνώς αποδεκτών λύσεων, όπως επιτροπών διαιτησίας, μεσολάβησης και διεκδίκησης σε απευθείας σύνδεση.

55. Η ασφαλής διανομή υπηρεσιών θα απαιτήσει επαρκή νομική προστασία των υπηρεσιών πρόσβασης υπό όρους σε ολόκληρη την ενιαία αγορά. Πολλές υπηρεσίες θα χρησιμοποιήσουν κάποια μορφή κρυπτογράφησης ή άλλο σύστημα πρόσβασης υπό όρους, προκειμένου να εξασφαλίσουν κατάλληλη αμοιβή. Οι πάροχοι υπηρεσιών θα χρειασθεί να προστατευθούν κατά της πειρατείας των υπηρεσιών τους, από παράνομους αποκωδικοποιητές, έξυπνες κάρτες ή άλλα συστήματα πειρατείας. Η Επιτροπή θα προτείνει οδηγία ώστε να καθιερωθεί ισοδύναμο επίπεδο προστασίας για τους παρόχους υπηρεσιών σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Εξασφάλιση σαφούς και ουδέτερου φορολογικού περιβάλλοντος

56. Προκειμένου να καταστεί δυνατή η ανάπτυξη του ηλεκτρονικού εμπορίου, είναι θέμα ζωτικής σημασίας να παρέχουν τα φορολογικά συστήματα νομική βεβαιότητα (ούτως ώστε οι φορολογικές υποχρεώσεις να είναι σαφείς, διαφανείς και προβλέψιμες) και φορολογική ουδετερότητα (ούτως ώστε να μην υπάρχει επιπλέον επιβάρυνση σε αυτές τις νέες δραστηριότητες, σε σύγκριση με το παραδοσιακότερο εμπόριο). Η δυνητική ταχύτητα, αδυναμία ανίχνευσης και ανωνυμία των ηλεκτρονικών συναλλαγών ενδέχεται επίσης να δημιουργήσουν νέες δυνατότητες φοροαποφυγής και φοροδιαφυγής, οι οποίες χρειάζεται να αντιμετωπισθούν, ούτως ώστε να διασφαλισθούν τα εισοδηματικά συμφέροντα των κυβερνήσεων και να αποφευχθούν στρεβλώσεις της αγοράς.

57. Η έμμεση φορολογία, και ιδιαίτερα ο ΦΠΑ, είναι το πεδίο στο οποίο υπάρχει η μεγαλύτερη εναρμόνιση των κοινοτικών κανόνων. Το ηλεκτρονικό εμπόριο αγαθών και υπηρεσιών εμπίπτει σαφώς στο πεδίο εφαρμογής του ΦΠΑ, κατά τον ίδιο τρόπο όπως οι παραδοσιακότερες μορφές εμπορίου. Χρειάζεται, όμως, διεξοδική ανάλυση, ώστε να εκτιμηθεί ο ενδεχόμενος αντίκτυπος του ηλεκτρονικού εμπορίου στην ισχύουσα νομοθεσία περί ΦΠΑ (σε θέματα όπως ο καθορισμός, ο έλεγχος και η δυνατότητα επιβολής) και να κριθεί εάν, και σε ποιο βαθμό, χρειάζεται να προσαρμοσθεί η ισχύουσα νομοθεσία, με παράλληλη εξασφάλιση φορολογικής ουδετερότητας. Πρέπει να αποφευχθεί η υπερβολική επιβάρυνση των μικρών εταιρειών, λόγω των προσαρμογών. Αν και μερικοί σχολιαστές έχουν υποδείξει την ενδεχόμενη ανάγκη να εξετασθούν εναλλακτικοί φόροι, όπως «φόρος ανά bit»⁴², η Επιτροπή είναι της γνώμης ότι αυτό δεν ενδείκνυται, διότι ήδη ισχύει ο ΦΠΑ για τις εν λόγω συναλλαγές.

58. Χρειάζεται επίσης να εξετασθούν, υπό το φως των εμπορικών και τεχνολογικών εξελίξεων, οι έννοιες της εδαφικότητας, οι οποίοι αποτελούν τη βάση των συστημάτων άμεσης φορολογίας («κατοικία» και η «πηγή» εισοδήματος). Όπως

⁴² «Ενδιάμεση Έκθεση της Ομάδας Εμπειρογνομόνων Υψηλού Επιπέδου για τις Κοινωνικές Πλευρές της Κοινωνίας των Πληροφοριών», <http://www.ispo.cec.be/hleg/hleg.html>.

και με την έμμεση φορολογία, ο σκοπός είναι τριπλός: παροχή νομικής βεβαιότητας, αποφυγή αδικαιολόγητων απωλειών εισοδήματος και εξασφάλιση ουδετερότητας.

59. Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη αποφάσισαν πρόσφατα να ξεκινήσουν ανάλυση του αντικτύπου και των συνεπειών του ηλεκτρονικού εμπορίου στην τελωνειακή και στην έμμεση φορολογία. Η Επιτροπή θα χρησιμοποιήσει την Ομάδα Φορολογικής Πολιτικής, προκειμένου να διερευνήσει τα ζητήματα αυτά σε επίπεδο ΕΕ με τα κράτη μέλη. Περαιτέρω εργασίες σε διεθνές επίπεδο θα πραγματοποιηθούν στην Επιτροπή του ΟΟΣΑ για φορολογικά θέματα.

ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΜΕ ΣΚΟΠΟ ΕΝΑ ΣΥΝΕΠΕΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

60. Επί του παρόντος, οι πρωτοπόροι του ηλεκτρονικού εμπορίου λειτουργούν σε ένα κατακερματισμένο ρυθμιστικό περιβάλλον, παρόλο το γεγονός ότι ορισμένες πλευρές του ηλεκτρονικού εμπορίου ήδη καλύπτονται από διεθνείς συμφωνίες, όπως του ΠΟΕ/GATS (Γενική Συμφωνία για το Εμπόριο Υπηρεσιών) και του ΠΟΠΙ. Όπως και στην περίπτωση της ενιαίας αγοράς, η ισχύουσα και η νέα εθνική νομοθεσία σε ποικίλα πεδία (για παράδειγμα, κρυπτογράφηση, ψηφιακές υπογραφές, προστασία των δεδομένων και της ιδιωτικής ζωής, συμβατικό δίκαιο, νέα ηλεκτρονικά μέσα πληρωμών) είναι σε θέση να δημιουργήσουν εμπορικούς φραγμούς, οι οποίοι θα εμποδίσουν την ανάπτυξη του ηλεκτρονικού εμπορίου σε παγκόσμιο επίπεδο. Χρειάζεται να βρεθούν λύσεις, ώστε να προβλεφθεί ένα συνεπές διεθνές ρυθμιστικό πλαίσιο για το ηλεκτρονικό εμπόριο.

Ήδη έχουν γίνει σημαντικά βήματα σε μια ποικιλία διαφόρων διεθνών οργανισμών, όπως ο ΠΟΠΙ, ο ΠΟΕ, ο ΟΟΣΑ (Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης), ο Παγκόσμιος Τελωνειακός Οργανισμός, η UNCTAD (Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για το Εμπόριο και την Ανάπτυξη), η UNCITRAL (Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για το Διεθνές Εμπορικό Δίκαιο), ο Διακανονισμός Εξαγωγικών Πιστώσεων (Exports Credits Arrangement) και το Συμβούλιο της Ευρώπης.

Με βάση τα ανωτέρω, η Κοινότητα πρέπει να προωθήσει τις εργασίες, μέσω ενδεδειγμένων διεθνών βημάτων και διμερώς με τους κυριότερους εμπορικούς εταίρους της, για την καθιέρωση ενός συνεπούς παγκόσμιου ρυθμιστικού πλαισίου.

61. Κατά τις 6-8 Ιουλίου 1997, θα διοργανωθεί, από την Επιτροπή και τη γερμανική κυβέρνηση, στη Βόννη, διεθνής Υπουργική Διάσκεψη για τα «Παγκόσμια Δίκτυα Πληροφοριών: Υλοποίηση των Δυνατοτήτων», η οποία θα ασχοληθεί με διεθνή χάραξη πολιτικής, μεταξύ άλλων για το ηλεκτρονικό εμπόριο, με σκοπό να εκδοθεί Υπουργική Δήλωση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΕΥΝΟΪΚΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Μία ακόμη πρόκληση, την οποία αντιμετωπίζει η Ευρωπαϊκή Ένωση, έγκειται στην επίτευξη ευρείας υιοθέτησης του ηλεκτρονικού εμπορίου από τους καταναλωτές, τις επιχειρήσεις και τις δημόσιες υπηρεσίες. Χρειάζεται να ενισχυθεί η απόκτηση επίγνωσης και εμπιστοσύνης από πλευράς καταναλωτών και επιχειρήσεων, όπως χρειάζεται υποστήριξη για την ανάπτυξη σχετικών ικανοτήτων και ευρέως διαδεδομένης γνώσης των δικτύων. Οι ΜΜΕ, ιδιαίτερα, χρειάζεται να ενθαρρυνθούν ώστε να υιοθετήσουν νέες επιχειρηματικές μεθόδους, τεχνικές και καινοτομίες. Οι δημόσιες υπηρεσίες έχουν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο, με την υιοθέτηση ευνοϊκής στάσης έναντι του ηλεκτρονικού εμπορίου.

ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ: ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΕΠΙΓΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗΣ

62. Οι καταναλωτές έχουν να κερδίσουν πολλά από το ηλεκτρονικό εμπόριο, όταν αγοράζουν αγαθά και υπηρεσίες από το σπίτι τους: ευρύτερη ποικιλία επιλογών, ευκολότερη και εκτενέστερη προαγοραστική πληροφόρηση και, ενδεχομένως, χαμηλότερες τιμές. Η Επιτροπή έχει ήδη επισημάνει, στο τριετές σχέδιο δράσης της για τις προτεραιότητες της πολιτικής καταναλωτών (1996-1998), τα ενδεχόμενα οφέλη τα οποία θα αποφέρει στους καταναλωτές η ανάπτυξη της κοινωνίας των πληροφοριών.

Η Επιτροπή θα προετοιμάσει ανακοίνωση σχετικά με τη διάσταση των καταναλωτών στην κοινωνία των πληροφοριών, η οποία θα αποσκοπεί στην προώθηση της πρόσβασης των καταναλωτών στην κοινωνία των πληροφοριών, συμπεριλαμβανομένων των νέων ικανοτήτων των καταναλωτών, για τις οποίες θα απαιτηθεί ειδική εκπαίδευση και κατάρτιση.

63. Οι καταναλωτές χρειάζεται να έχουν εμπιστοσύνη σε αυτή καθεαυτή τη διεργασία ηλεκτρονικού εμπορίου. Η «αντικειμενική εμπιστοσύνη» στο ηλεκτρονικό εμπόριο, μέσω της χρήσης ασφαλών τεχνολογιών, χρειάζεται να συμπληρωθεί από την «ψυχολογική εμπιστοσύνη». Η βιομηχανία, το εμπόριο και οι οργανώσεις καταναλωτών είναι ανάγκη να εργασθούν από κοινού, για να αυξηθεί η εμπιστοσύνη αυτή, με τη χρήση, παραδείγματος χάρη, σημάτων ποιότητας με την έκδοση συγκριτικών εκθέσεων⁴³ ή με την επικύρωση νέων υπηρεσιών από αξιόπιστες εμπορικές επωνυμίες, όπως τράπεζες, εταιρείες πιστωτικών καρτών ή φορείς εκμετάλλευσης δικτύου⁴⁴.

Η εμπιστοσύνη μπορεί επίσης να ενθαρρυνθεί, με την αύξηση της διαφάνειας των συναλλαγών (για παράδειγμα, όσον αφορά την ταυτότητα, την προέλευση και την ευθύνη του προμηθευτή), με τον περιορισμό στο ελάχιστο των προσωπικών δεδομένων που απαιτούνται από τον καταναλωτή και με την αποσαφήνιση του νομικού καθεστώτος κάθε παρεχόμενης πληροφορίας. Η βιομηχανία δύναται επίσης να αυξήσει το επίπεδο εμπιστοσύνης, με την υιοθέτηση και την τήρηση κωδίκων συμπεριφοράς. Ιδανικά, η επισημάνση και οι κώδικες συμπεριφοράς θα χρειασθεί να εφαρμοσθούν σε ευρωπαϊκό ή παγκόσμιο επίπεδο, ώστε να κερδίσουν μαζική αποδοχή μεταξύ των καταναλωτών και των επιχειρήσεων και να αποφευχθεί η δημιουργία νέων φραγμών. Η Επιτροπή ενθαρρύνει τη δημιουργία ευρέως αποδεκτών σημάτων ποιότητας και κωδίκων συμπεριφοράς, προκειμένου να αυξηθεί η εμπιστοσύνη και η αξιοπιστία στο ηλεκτρονικό εμπόριο.

64. Για τους καταναλωτές, η χρήση του ευρώ και του ηλεκτρονικού εμπορίου αναμένεται να απλουστεύσει και να μειώσει το κόστος των συναλλαγών. Επομένως, η Επιτροπή θα ενθαρρύνει πιλοτικές εργασίες σε σήματα ποιότητας για ηλεκτρονικές πληρωμές στο μέλλον. Με τον τρόπο αυτόν, μπορεί να υπάρχει εγγύηση ότι η υπηρεσία ηλεκτρονικών πληρωμών πληροί μια σειρά ελαχίστων κριτηρίων ποιότητας (π.χ. διπλή αναγραφή των τιμών, συν αυτόματη μετατροπή μεταξύ ευρώ και εθνικών νομισμάτων, χωρίς επιπλέον επιβάρυνση). Ο χρηματοοικονομικός κλάδος, οι εκπρόσωποι των καταναλωτών και οι δημόσιες αρχές θα ορίσουν από κοινού τα

⁴³ Το έργο European ConsumerNet, που δρομολογήθηκε πρόσφατα, αποτελεί παράδειγμα τέτοιας υπηρεσίας. Βλέπε <http://www.ispo.cec.be/ispo/call/quacii.htm> στο World-Wide Web.

⁴⁴ Εμπορικές ενώσεις και Better Business Bureaus ήδη χορηγούν «σήματα» και «διαπιστευτήρια», που μπορούν να πιστοποιηθούν ηλεκτρονικά, σε νέες κυβερνο-εταιρείες.

κριτήρια αυτά. Σήματα ποιότητας θα μπορούσαν επίσης να εφαρμοσθούν για «ηλεκτρονικά πορτοφόλια» και άλλα υπάρχοντα μέσα πληρωμής, όπως κάρτες χρέωσης και πίστωσης.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ: ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΕΠΙΓΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΝΘΑΡΡΥΝΣΗ ΒΕΛΤΙΣΤΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ

65. Οι μικρές επιχειρήσεις χρειάζεται να κατανοήσουν τα ενδεχόμενα οφέλη του ηλεκτρονικού εμπορίου από άποψη εξοικονόμησης κόστους, ανοίγματος νέων αγορών και ευκαιριών για νέα προϊόντα και υπηρεσίες. Οι δράσεις για απόκτηση επίγνωσης θα βασισθούν στις διαπιστώσεις που αποκομίσθηκαν μέσω του πιλοτικού προγράμματος της Επιτροπής Commerce 2000, της διαδικασίας διαβουλεύσεων σχετικά με την Πράσινη Βίβλο για το εμπόριο και στο πλαίσιο της Ομάδας των 7, και θα λαμβάνουν υπόψη τους περιορισμένους πόρους που διαθέτουν οι ΜΜΕ για κατάρτιση προσωπικού. Οι δράσεις θα αποσκοπούν να ενθαρρύνουν τις βιομηχανικές οργανώσεις και ενώσεις ώστε να δημοσιεύσουν μελέτες περιπτώσεων, να κυκλοφορήσουν επιμορφωτικό υλικό και να χρησιμοποιήσουν οι ίδιες το ηλεκτρονικό εμπόριο. Μπορούν να συμμετάσχουν Εμπορικά Επιμελητήρια, βιομηχανικοί όμιλοι σε τοπικό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, ενώσεις προώθησης της τεχνολογίας και ομάδες ΜΜΕ, καθώς και προγράμματα εταιρικών σχέσεων (όπως τα Europartenariat και Interprise).

Το δίκτυο Euro-Info Centres θα αναλάβει, στο πλαίσιο του Πολυετούς Προγράμματος για τις ΜΜΕ⁴⁵, ειδικές πρωτοβουλίες για να αυξηθεί η έκθεση των εταιρειών, ιδιαίτερα των ΜΜΕ, σε τεχνικές ηλεκτρονικού εμπορίου. Κατόπιν της ολοκλήρωσης των διαβουλεύσεων σχετικά με την Πράσινη Βίβλο για το Εμπόριο και τη Διανομή⁴⁶, θα δρομολογηθεί, έως το τέλος του 1997, πρόγραμμα εργασίας, το οποίο θα συμπεριλαμβάνει δράσεις ηλεκτρονικού εμπορίου, προκειμένου να ανταποκριθεί ο τομέας λιανικού εμπορίου και διανομής στις απαιτήσεις των καταναλωτών. Η προώθηση της απόκτησης επίγνωσης θα επιδιωχθεί περαιτέρω μέσω του έργου της Ομάδας των 7 σχετικά με την Παγκόσμια Αγορά για τις ΜΜΕ, με βάση, μεταξύ άλλων, την πρώτη ετήσια διάσκεψη του έργου αυτού, τον Απρίλιο του 1997, η οποία ασχολήθηκε με πολλά από τα θέματα που αφορούν άμεσα τις ΜΜΕ και τους αρμόδιους για τη χάραξη πολιτικής στο παγκόσμιο ηλεκτρονικό εμπόριο. Θα προαχθεί επίσης η χρήση και η κατάρτιση προτύπων για τη διευκόλυνση της διεθνούς αναζήτησης προϊόντων.

66. Τα πιλοτικά έργα βέλτιστης πρακτικής παίζουν σημαντικό ρόλο στην αύξηση της επίγνωσης. Τα πιλοτικά έργα μπορούν να σχεδιασθούν, παραδείγματος χάρη, για να δοκιμασθούν επιχειρηματικές καινοτομίες και να εξετασθεί η συμβατότητά τους με υφιστάμενα νομικά και φορολογικά περιβάλλοντα. Είναι επίσης δυνατό να συμβάλουν στην ανάλυση διαρθρωτικών αλλαγών εντός και μεταξύ τομέων, καθώς και των επιπτώσεων στην απασχόληση. Οι ΜΜΕ συχνά δεν διαθέτουν τους αναγκαίους πόρους για να δοκιμάσουν μεμονωμένα νέες εφαρμογές. Τα πιλοτικά έργα, κατά κανόνα, αναπτύσσουν επιχειρηματικά υποδείγματα που λαμβάνουν πλήρως υπόψη τον πολυγλωσσικό και πολυπολιτισμικό χαρακτήρα της Ευρώπης και τις ιδιαίτερες προτιμήσεις των ευρωπαίων καταναλωτών και επιχειρήσεων.

Η Επιτροπή θα αυξήσει την υποστήριξη για πιλοτικά έργα βέλτιστης πρακτικής και θα διευρύνει τις δράσεις απόκτησης επίγνωσης και αφομοίωσης σε μεγάλη κλίμακα, για να προωθήσει την επιχειρηματική καινοτομία σε ένα ευρύ φάσμα τομέων της αγοράς,

⁴⁵ COM(96) 98 τελικό.

⁴⁶ COM(96) 5 τελικό.

όπως το λιανικό εμπόριο, τα τρόφιμα και οι γεωργικές επιχειρήσεις, οι ηλεκτρομηχανικές κατασκευές, η υποδηματοποιία, η κλωστοϋφαντουργία, οι εκδόσεις και ο τουρισμός. Θα αξιοποιηθούν πλήρως σχετικά προγράμματα για τις εν λόγω δράσεις, όπως προγράμματα Ε&Α σε τεχνολογίες πληροφοριών, καθώς και τα διαρθρωτικά ταμεία. Όπου ενδείκνυται, θα συγκροτηθούν ευρωπαϊκές δομές συντονισμού. Η Επιτροπή ενθαρρύνει πρωτοβουλίες του ιδιωτικού τομέα για την τόνωση "έγκαιρων αγορών" από επιχείρηση σε επιχείρηση στον τομέα της λογιστικής, της τιμολόγησης και των ροών εκκαθαρίσεων, ώστε να διευκολυνθεί η υιοθέτηση λογισμικού ολοκληρωμένης χρηματοοικονομικής διαχείρισης και να μειωθούν τα χρονικά διαστήματα διασυννοριακών πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές⁴⁷.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ: ΠΡΩΘΗΣΗ ΕΝΟΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ ΠΟΥ ΑΝΑΛΑΜΒΑΝΕΙ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ

67. Ο δημόσιος τομέας έχει να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην προώθηση του ηλεκτρονικού εμπορίου. Οι διοικητικές διατυπώσεις και απαιτήσεις, καθώς και οι παρεχόμενες υπηρεσίες από τον δημόσιο τομέα, αποτελούν μέρος των καθημερινών δοσοληψιών. 70% των δεδομένων που διαχειρίζονται οι δημόσιες υπηρεσίες προέρχονται από τη βιομηχανία. Μεταξύ των τομέων, στους οποίους μπορεί να εφαρμοσθεί ηλεκτρονική υποστήριξη, συγκαταλέγονται τα τελωνεία και η εφορία, οι κοινωνικές ασφάλισεις, οι υπηρεσίες απασχόλησης, τα δημόσια μητρώα και οι δημόσιες συμβάσεις. Ενδέχεται να απαιτηθούν οργανωτικές (και ενδεχομένως, ρυθμιστικές) αλλαγές για την αποτελεσματική εισαγωγή ηλεκτρονικού εμπορίου στις σχέσεις μεταξύ επιχειρήσεων και δημοσίων υπηρεσιών. Η Επιτροπή θα δρομολογήσει πρωτοβουλίες που θα αποτελούν σημεία αναφοράς (μελέτες, πιλοτικά έργα), ώστε να αποκτηθούν γνώσεις από την πρακτική εμπειρία των δημοσίων υπηρεσιών και να επισημανθούν ειδικές ευρωπαϊκές ανάγκες, συμπεριλαμβανομένων των απαιτήσεων για διαλειτουργικότητα σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

68. Στο πλαίσιο του παρόντος προγράμματος IDA, εισάγονται διευρωπαϊκά δίκτυα για δημόσιες υπηρεσίες. Θα συνεπάγονται τεχνικές λύσεις που είναι διαθέσιμες στο εμπόριο, ενώ τα ζητήματα διαλειτουργικότητας θα χρειασθεί να εξετασθούν τόσο από τις δημόσιες υπηρεσίες, όσο και από τον ιδιωτικό τομέα. Η Επιτροπή θα εκδώσει κατευθυντήριες γραμμές, ώστε να επισημανθούν έργα κοινού ενδιαφέροντος και να εφαρμοσθούν μέτρα για την εξασφάλιση της διαλειτουργικότητας των δικτύων.

69. Τα κράτη μέλη, από πλευράς τους, πρέπει να επιβεβαιώσουν την εμπιστοσύνη τους στο ηλεκτρονικό εμπόριο, χρησιμοποιώντας το στα διάφορα επίπεδα της δημόσιας διοίκησης. Το γεγονός αυτό αναμένεται να δράσει ως καταλύτης στο σύνολο της αγοράς. Η πλέον παραδειγματική δράση θα είναι η χρησιμοποίηση του ηλεκτρονικού εμπορίου από τις δημόσιες υπηρεσίες για τις δικές τους αγορές. Οι δημόσιες συμβάσεις αντιπροσωπεύουν μεγάλο μέρος της οικονομίας (12% περίπου του ΑΕΠ της ΕΕ). Οι δημόσιες υπηρεσίες θα μπορούσαν, όχι μόνον να πραγματοποιήσουν αξιοσημείωτες ενδεχόμενες εξοικονομήσεις για τους

⁴⁷ Οι υπολογιζόμενες εξοικονομήσεις κόστους, που μπορούν να επιτευχθούν με την εισαγωγή ολοκληρωμένης «έγκαιρης» χρηματοοικονομικής διαχείρισης, υπολογίζεται σε 2-3% του κύκλου εργασιών της εταιρείας. Πρέπει επίσης να είναι δυνατό να μειωθούν σημαντικά τα χρονικά διαστήματα διασυννοριακών πληρωμών από τον παρόντα μέσο όρο των δύο εβδομάδων.

φορολογουμένους τους, αλλά τα έργα τους θα είναι επίσης ισχυρότερα από τα λόγια τους⁴⁸.

Συγκεντρώνοντας τις εμπειρίες του έργου δημοσίων συμβάσεων SIMAP, τα αποτελέσματα συναφών έργων με χρηματοδότηση από τα προγράμματα έρευνας και ανάπτυξης και την ανταπόκριση στην Πράσινη Βίβλο για τις Δημόσιες Συμβάσεις, η Επιτροπή θα υποβάλει έγγραφο στρατηγικής αργότερα εφέτος, συνοδευόμενο από σχέδιο δράσης για την τόνωση της ανάπτυξης των ηλεκτρονικών συμβάσεων. Στο έγγραφο θα επισημαίνονται μέτρα που χρειάζεται να ληφθούν, προκειμένου να εξασφαλισθεί ότι το ηλεκτρονικό εμπόριο βελτιώνει τη διαφάνεια, εξασφαλίζει μη διακριτική μεταχείριση και δεν δημιουργεί νέους φραγμούς στο άνοιγμα των αγορών δημοσίων συμβάσεων. Η Επιτροπή θα εξετάσει σε ποιο βαθμό χρειάζονται επανεξέταση οι ισχύουσες οδηγίες δημοσίων συμβάσεων, με σκοπό να διευκολύνει τη χρήση του ηλεκτρονικού εμπορίου και να απλουστεύσει ή να περιστέλλει οποιαδήποτε διοικητική απαίτηση ή διαδικασία είναι περιττή στο νέο ηλεκτρονικό περιβάλλον.

70. Η Επιτροπή θα εντείνει τις δικές της προσπάθειες να καταστεί σημαντικός χρήστης του ηλεκτρονικού εμπορίου. Η Επιτροπή έχει ήδη εφαρμόσει πιλοτικά την ηλεκτρονική υποβολή προτάσεων στα προγράμματα E&A ACTS και Esprit και έχει κάνει χρήση ενός forum του Internet, προκειμένου να ενθαρρύνει τις διαλογικές απαντήσεις και σχόλια στην Πράσινη Βίβλο για τις Δημόσιες Συμβάσεις. Η Επιτροπή θα κάνει εκτενέστερη χρήση των «ιδεατών» συζητήσεων ώστε να δώσει έναυσμα στη δημόσια συζήτηση για την κοινοτική πολιτική⁴⁹. Θα αναπτυχθούν επίσης περαιτέρω ζεύξεις με τις υπηρεσίες της και τις δημόσιες υπηρεσίες των κρατών μελών και το ευρύ κοινό. Η Επιτροπή θα υποβάλει Σχέδιο Δράσης για τη χρησιμοποίηση του ηλεκτρονικού εμπορίου από πλευράς της έως τα τέλη του 1997.

ΤΟ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

71. Το ηλεκτρονικό εμπόριο είναι η κοινωνία των πληροφοριών σε εφαρμογή. Εντούτοις, όπως έχει επισημάνει το Forum της Κοινωνίας των Πληροφοριών στην πρώτη ετήσια έκθεσή του⁵⁰, «ούτε ο λαός μας, ούτε τα θεσμικά μας όργανα, ούτε οι περισσότερες από τις εταιρείες μας είναι πραγματικά προετοιμασμένες για τις νέες τεχνολογίες». Το Forum τόνισε την ανάγκη για καλύτερη εκπαίδευση στη χρήση των νέων τεχνολογιών, παράλληλα με άλλα βασικά ζητήματα, όπως η απόκτηση επίγνωσης και η ετοιμότητα των κυβερνήσεων και των δημοσίων αρχών να αναλάβουν τις ευθύνες τους. Το ηλεκτρονικό εμπόριο απαιτεί νέες ικανότητες για γνώση των δικτύων. Οι καταναλωτές θα χρειασθεί να εξοικειωθούν με την τεχνολογία των πληροφοριών για επικοινωνία και παραγγελία αγαθών και υπηρεσιών με ηλεκτρονικό τρόπο. Η βάση για τις εν λόγω ικανότητες πρέπει ήδη να τεθεί στα σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Οι εργαζόμενοι και τα στελέχη, ιδιαίτερα στις ΜΜΕ, μπορεί να πρέπει να συνηθίσουν σε διεθνείς δοσοληψίες, αντί για δοσοληψίες σε εθνική ή περιφερειακή αγορά, και θα απαιτηθεί επανακατάρτιση για τον σκοπό αυτόν. Όπως διατυπώθηκε σαφώς από το Forum, η

⁴⁸ Η Σουηδική Ένωση Τοπικής Αυτοδιοίκησης έχει υπολογίσει ότι μπορούν να επιτευχθούν εξοικονομήσεις ύψους 3% του προϋπολογισμού συμβάσεων, μέσω της χρήσης ηλεκτρονικού εμπορίου.

⁴⁹ Διεξήχθη προσπάθεια για επιτυχής δημόσια συζήτηση με τον Επίτροπο Oreja, μέσω του Internet, σχετικά με τη Διακυβερνητική Διάσκεψη.

⁵⁰ Πρώτη ετήσια έκθεση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή από το Forum της Κοινωνίας των Πληροφοριών, «Δίκτυα για τους Ανθρώπους και τις Κοινότητές τους», Ιούνιος 1996.

κοινωνία των πληροφοριών θα είναι μια κοινωνία μάθησης καθ'όλη τη διάρκεια του βίου.

Η Επιτροπή θα συμπληρώσει τις πολιτικές σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο με σκοπό τη βελτίωση των ικανοτήτων. Όσον αφορά τους καταναλωτές, με το θέμα αυτό θα ασχοληθεί η προαναφερθείσα ανακοίνωση σχετικά με τη διάσταση των καταναλωτών στην κοινωνία των πληροφοριών. Όσον αφορά τις ικανότητες των εργαζομένων, προβλέπεται επαγγελματική (επανα)κατάρτιση, η οποία θα βοηθήσει την προσαρμογή στις βιομηχανικές αλλαγές, π.χ. στο πλαίσιο των προγραμμάτων Socrates και Leonardo και του Σχεδίου Δράσης «Η μάθηση στην κοινωνία των πληροφοριών», με σκοπό την κατάρτιση για την κοινωνία των γνώσεων, και όπως επιδιώκεται στο πλαίσιο του προγράμματος ADAPT-BIS και των δραστηριοτήτων του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου σχετικά με τον «Στόχο 4». Περαιτέρω, θα ξεκινήσει ένα Πρόγραμμα Ευρωδιαχείρισης, προκειμένου να προάγει την καλύτερη κατανόηση του ηλεκτρονικού εμπορίου μεταξύ των στελεχών διοίκησης στις ΜΜΕ.

72. Τέλος, το Forum της Κοινωνίας των Πληροφοριών, καθώς και η Ομάδα Εμπειρογνομόνων Υψηλού Επιπέδου για τις Κοινωνικές Πλευρές της Κοινωνίας των Πληροφοριών, έχουν τονίσει την ανάγκη για δημόσια και ευρεία συμμετοχή στην εξελισσόμενη κοινωνία των πληροφοριών, ώστε να αποφευχθεί ο κίνδυνος να δημιουργηθούν τάξεις ανθρώπων "που δεν έχουν πληροφορίες" και ανθρώπων "που δεν θέλουν πληροφορίες". Αν και η Επιτροπή αναμένει το ηλεκτρονικό εμπόριο να έχει βαθιά επίδραση στις επιχειρήσεις, στα θεσμικά όργανα και στη ζωή μας ως καταναλωτές και εργαζόμενοι, δεν είναι προφανές πώς ακριβώς θα αναπτυχθεί, ούτε πώς πρέπει να αναπτυχθεί το ηλεκτρονικό εμπόριο στην Ευρώπη. Είναι ουσιώδους σημασίας η διεξαγωγή ευρέος και συνεχούς κοινωνιακού διαλόγου σχετικά με τα ζητήματα αυτά, προκειμένου να υπερκερασθούν τα εμπόδια και να αποκομισθούν τα οφέλη. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή θεωρεί ιδιαίτερα ευπρόσδεκτη τη συνεργασία σε ευρωπαϊκό επίπεδο μεταξύ ομάδων καταναλωτών και βιομηχανιών και των μελών τους, ώστε να τονωθεί ο αναγκαίος ιδιωτικός-δημόσιος διάλογος και να υποστηριχθεί η εφαρμογή των δράσεων της παρούσας Πρωτοβουλίας. Ως μέρος της παρούσας Πρωτοβουλίας, η Επιτροπή θα δώσει ενεργό έναυσμα στον δημόσιο διάλογο για το ηλεκτρονικό εμπόριο στην Ευρώπη.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

I. Η παρούσα ανακοίνωση παρουσιάζει την Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία στο Ηλεκτρονικό Εμπόριο ως σειρά προτάσεων για δράση, με σκοπό την προώθηση του ηλεκτρονικού εμπορίου στην Ευρώπη. Οι προτάσεις αυτές αφορούν την πρόσβαση στην παγκόσμια αγορά, νομικά και ρυθμιστικά θέματα, καθώς και την προώθηση ευνοϊκού επιχειρηματικού περιβάλλοντος. Ορισμένες εξ αυτών συμπεριλαμβάνονται ήδη στο Κυλιόμενο Πρόγραμμα Δράσης για την Κοινωνία των Πληροφοριών, και απαιτείται ενημέρωση, ενώ άλλες είναι νέες. Η εφαρμογή τους συνεπάγεται στενή διαβούλευση με τους σχετικούς βιομηχανικούς κλάδους και καλύπτει όλα τα σχετικά πεδία πολιτικής. Ουσιαστικό στοιχείο της προσέγγισης που συνιστά η παρούσα Πρωτοβουλία είναι η λογική συνέπεια μεταξύ τεχνολογικών, ρυθμιστικών και υποστηρικτικών δράσεων. Με την παρούσα Πρωτοβουλία, η Επιτροπή απευθύνει επίσης πρόσκληση σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη να διεξάγουν δημόσιο διάλογο σχετικά με την ανάπτυξη και την αφομοίωση του ηλεκτρονικού εμπορίου στην Ευρώπη.

II. Για την εφαρμογή της παρούσας Ευρωπαϊκής Πρωτοβουλίας στο Ηλεκτρονικό Εμπόριο, η Επιτροπή σκοπεύει να αναλάβει τις ακόλουθες βασικές δράσεις, οι οποίες αναμένεται να ολοκληρωθούν έως το έτος 2000, με επανεξέταση κατά το μέσον του εν λόγω χρονικού διαστήματος (νέες δράσεις που δεν

συμπεριλαμβάνονται ακόμη στο παρόν Σχέδιο Δράσης της Κοινωνίας των Πληροφοριών σημειώνονται με αστερίσκο):

ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΑΓΟΡΑ: ΥΠΟΔΟΜΗ, ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

• Εξασφάλιση πλήρους εφαρμογής από τα κράτη μέλη της δέσμης ελευθέρωσης των τηλεπικοινωνιών	έως 1.1.98
• Επιδίωξη πλήρους εφαρμογής από τους υπογράφοντες της συμφωνίας του ΠΟΕ για τις βασικές τηλεπικοινωνίες	έως 1.1.98
• Εφαρμογή των Συμφωνιών ΙΤΑ και ΜΡΑ για την άρση δασμολογικών και μη δασμολογικών εμποδίων για προϊόντα ΤΠ	υπό εξέλιξη*
• Προώθηση ενεργού συμμετοχής της βιομηχανίας και των δημοσίων φορέων της Ευρώπης στην εξέλιξη του Internet και στην παροχή υποδομής μεγάλου εύρους ζώνης, μέσω του προγράμματος Ε&Α και ΔΕΔ-TELECOM	97*
• Εφαρμογή θεματικής πρόσκλησης υποβολής προτάσεων για το ηλεκτρονικό εμπόριο στο πρόγραμμα Ε&Α· περαιτέρω εστίαση ενδεδειγμένων προγραμμάτων Ε&Α	15 Μαρτίου 97 - τέλος 98*
• Δρομολόγηση του 5ου προγράμματος-πλαισίου, με το ηλεκτρονικό εμπόριο ως προτεραιότητα για ανάπτυξη και αφομοίωση τεχνολογίας	υπό εξέλιξη
• Έκδοση ανακοίνωσης σχετικά με μια ευρωπαϊκή πρωτοβουλία τυποποίησης για το ηλεκτρονικό εμπόριο (με σχέδιο δράσης)	Ιούλιος 97
• Δρομολόγηση ειδικής δράσης σχετικά με έργα τυποποίησης για το ηλεκτρονικό εμπόριο	Ιούνιος 97*
• Διοργάνωση παγκόσμιας διάσκεψης τυποποίησης, Βρυξέλλες, 1-3 Οκτωβρίου 97	Οκτώβριος 97
• Δρομολόγηση ειδικών δράσεων για διεθνή συνεργασία στις ΧΚΑΕ, στις ΜΕΔ, στην Παγκόσμια Αγορά για τις ΜΜΕ της Ομάδας των 7, στο πλαίσιο προγραμμάτων Ε&Α της ΕΕ	97*

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΕΥΝΟΪΚΟΥ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ

• Επισήμανση εμποδίων και νομικών αβεβαιοτήτων της ενιαίας αγοράς που επηρεάζουν το ηλεκτρονικό εμπόριο	υπό εξέλιξη
• Δρομολόγηση ρυθμιστικών πρωτοβουλιών στον τομέα των ηλεκτρονικών πληρωμών*, των εξ αποστάσεως συμβάσεων για χρηματοοικονομικές υπηρεσίες*, των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και των συγγενικών δικαιωμάτων, της νομικής προστασίας των υπηρεσιών πρόσβασης υπό όρους και των ψηφιακών υπογραφών	τέλος 1997*
• Εκτίμηση της ανάγκης για περαιτέρω πρωτοβουλίες που θα καλύπτουν οριζόντια θέματα της ενιαίας αγοράς, νομικά κατοχυρωμένα επαγγέλματα, εμπορικές επικοινωνίες, συμβατικό δίκαιο, λογιστική, δόλια χρήση ηλεκτρονικών πληρωμών, ασφάλεια των δεδομένων, προστασία των δεδομένων, βιομηχανική ιδιοκτησία, άμεση και έμμεση φορολογία και δημόσιες συμβάσεις	υπό εξέλιξη*
• Ενίσχυση του διεθνούς διαλόγου στα ενδεδειγμένα πολυμερή και διμερή βήματα, για να επιτευχθεί κατάλληλο παγκόσμιο ρυθμιστικό πλαίσιο για το ηλεκτρονικό εμπόριο, ιδιαίτερα στην ασφάλεια των δεδομένων, στην προστασία των δεδομένων, στα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και στη φορολογία	υπό εξέλιξη
• Διοργάνωση, μαζί με τη γερμανική κυβέρνηση, της Υπουργικής Διάσκεψης για τα Παγκόσμια Δίκτυα Πληροφοριών, Βόννη, 6-8 Ιουλίου 97	Ιούλιος 97*

ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΕΥΝΟΪΚΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

• Έκδοση ανακοίνωσης σχετικά με τη διάσταση των καταναλωτών στην κοινωνία των πληροφοριών, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της πρόσβασης των καταναλωτών στο ηλεκτρονικό εμπόριο	Ιούνιος 97
• Προώθηση δράσεων απόκτησης επίγνωσης για το ηλεκτρονικό εμπόριο και βέλτιστης πρακτικής, με την εφαρμογή μιας ειδικής πρωτοβουλίας Euro-Info-Centres, με τη δρομολόγηση ενός προγράμματος Ευρωδιαχείρισης και την καθιέρωση μιας ευρωπαϊκής δομής συντονισμού για τη χρήση του ηλεκτρονικού εμπορίου στον τουριστικό κλάδο, καθώς και με την προώθηση του ευρώ για τις ΜΜΕ	τέλος 97*
• Ένταση της υποστήριξης, και δρομολόγηση νέων, πιλοτικών δράσεων βέλτιστης πρακτικής, δραστηριοτήτων απόκτησης επίγνωσης σε μεγάλη κλίμακα, δράσεων αφομοίωσης με τη χρησιμοποίηση Ε&Α στις ΤΠΕ, προγραμμάτων καινοτομίας και τυποποίησης και των Διαρθρωτικών Ταμείων	Σεπτέμβριος 97*
• Υποβολή σχεδίου δράσης για την τόνωση της ανάπτυξης των ηλεκτρονικών συμβάσεων	τέλος 97*
• Υποβολή κατευθυντηρίων γραμμών και μέτρων για την αντιμετώπιση θεμάτων διαλειτουργικότητας που σχετίζονται με δημόσιες διοικήσεις στην IDA	Σεπτέμβριος 97*
• Υποβολή Σχεδίου Δράσης για να καταστεί η Επιτροπή κύριος χρήστης του ηλεκτρονικού εμπορίου	τέλος 97*
• Πρωτοβουλίες μάθησης και κατάρτισης για το ηλεκτρονικό εμπόριο σε προγράμματα όπως τα Leonardo και Socrates	1997
• Τόνωση του δημόσιου διαλόγου για το ηλεκτρονικό εμπόριο στην Ευρώπη, συμπεριλαμβανομένης της δημιουργίας ειδικής διεύθυνσης στο Web	Απρίλιος 1997*

III. Η Επιτροπή καλεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών να συζητήσουν τα σχετικά ζητήματα και να προσφέρουν την πολιτική υποστήριξή τους στην παρούσα Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία στο Ηλεκτρονικό Εμπόριο.

Μπορείτε να βρείτε αυτό το κείμενο στην εξής διεύθυνση Internet.
<http://www.ispo.cec.be/Ecommerce>

ISSN 0254-1483

COM(97) 157 τελικό

ΕΓΓΡΑΦΑ

GR

10 15 16

Αριθ. καταλόγου : CB-CO-97-155-GR-C

ISBN 92-78-18681-3

Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

L-2985 Λουξεμβούργο